

Verslag openbare vergadering d.d. 22 en 23 oktober 2024 inzake de programmabegroting 2025 van de commissies Veiligheid, Bestuur en Financiën & Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport

Datum verslag 28 – 10 - 2024
Locatie Stadhuis, de raadszaal
Verslag door Geertjan Benus (Notutekst)

Avondvergadering 22 oktober 2024 inzake Financiën, de commissie VBF Aanwezigen

De voorzitter, mevrouw L. Bode, en van het college de wethouder mevrouw S. Schilderman, en van de commissie de leden: de heer F. Claasen (GroenLinks), de heer R. Peters (D66), de heer R. van der Zweth (PvdA), de heer R. Peters (D66), de heer R. Snijder (Student & Starter), de heer R. van der Graaf (ChristenUnie), de heer G. Dijkstra (EenUtrecht), mevrouw M. Ramaker (VVD), de heer B. van Steeg (CDA), de heer R. Maas (VOLT), de heer V. Paalman (HORIZON), mevrouw Y Hessel (UtrechtSolidair), de heer I. Skori (DENK), commissiegriffier mevrouw D. Rijnders en de commissiesecretaris.

Verslag inzake de programmabegroting 2025 commissies VBF en JWCS

Avondvergadering 22 oktober 2024 inzake Financiën.....1

20 1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur en heet alle aanwezigen welkom. De financiën uit de programmabegroting 2025 en de bijbehorende raadsvoorstellen staan op de agenda.

De gemeenteraad besluit over de programmabegroting en over de bijbehorende raadsvoorstellen tijdens de raadsvergadering van 7 november.

Mededelingen commissie
Geen.

30 Mededelingen college

Wethouder Schilderman deelt mee dat twee kanttekeningen gemaakt zijn bij beslispunt 2c waar informatie is weggevallen. De raadsleden hebben de juiste versie ontvangen net voor de commissievergadering, op pagina 7 van het raadsvoorstel.

Mededelingen voorzitter

Het college heeft geheime stukken meegestuurd. De voorzitter heeft geen verzoeken ontvangen om die te bespreken.

Met betrekking tot het proces: de bespreking zal plaatsvinden in twee termijnen.

40 Vanavond zal gesproken worden zonder spreektijd. De raad heeft uitgesproken dat er geen technische of informatieve vragen worden gesteld tijdens de commissiebehandelingen. De voorzitter ziet erop toe.

Zij geeft het woord aan de voorzitter van de adviescommissie controle en financiën.

Adviescommissie Controle en Financiën

De heer Maas (plaatsvervangend voorzitter van de adviescommissie Controle en Financiën) complimenteert de partij voor de dieren voor de Tegenbegroting.

De adviescommissie heeft op 17 oktober begroting besproken; de belangrijkste onderwerpen waren: de waardering voor de inzet op de leesbaarheid, de analyse van de reserves heeft een beperkte informatiewaarde voor de adviescommissie. De analyse gaat niet in op de punten uit de brief van de rekenkamer Grip op bestemmingsreserves. De adviescommissie adviseert over het dilemma in het sociale domein om zoveel mogelijk bij de huidige P&C-cyclus aan te blijven sluiten. Mocht bijsturing tussentijds nodig zijn, kan dat door middel van een raadsvoorstel. Dat is aan de inhoudelijke commissies om zich in dit dilemma te verdiepen.

Op 11 oktober organiseerde de commissie een heidag waarbij diverse nota's aan de orde waren. Voor wat betreft de nota WAVA (waarderen activeren en afschrijven van vaste activa) wordt een technische sessie op prijs gesteld om nader gezamenlijk in te gaan op het onderwerp circulariteit.

Voordat de nota Verbonden Partijen aan de raad wordt aangeboden, adviseert de adviescommissie een vervolgesprek. Onderwerpen zijn dan bijvoorbeeld: een bredere scope van de nota, het afwegingskader, het onderscheid klant- en eigenaarrol en de kaderstellende rol van de raad. De griffie zal de organisatie op zich nemen.

Voor wat betreft het Verbeterplan Versterking Financiële Functies is het advies de bullets concreet te maken, activiteit en resultaat en stel een stoplichtenrapportage op. De uitvoering van het Verbeterplan heeft vertraging opgelopen.

Voor de financiële verordening is veel feedback opgehaald naar aanleiding van de punten in de raadsbrief van 6 februari. Gezien de opvolging van de motie Grip op Investerings, is een hoger niveau van autorisatie nog niet wenselijk.

Daarnaast heeft de adviescommissie de volgende speerpunten gedefinieerd voor het oude plan van de accountant; ontwikkeling financiële positie, grip op investeringen, realisatiekracht, terugdringen van planningsoptimisme en voortgang, het budgetrecht van de raad in brede zin, met MPR, investeringen, reserves en verbonden partijen. De commissie vraagt de wethouder op deze punten te reflecteren in haar beantwoording voor zover vanavond relevant.

De commissie

Mevrouw Ramaker (VVD) brengt in dat Utrecht er slecht voorstaat. Elk jaar is er een tekort van 93 miljoen euro op uitgaven van 2,1 miljard volgend jaar. De inwoners en ondernemers betalen voor een groot deel de rekening. Gezinnen in Utrecht betalen 31% meer aan lokale lasten dan in de rest van Nederland. Iedereen met een eigen woning met kinderen en een eigen auto gaat meer betalen om in de mooie stad Utrecht te mogen wonen. Gezinnen uit Utrecht die net rond kunnen komen, zien de bodem van hun portemonnee eerder dan in omliggende gemeenten. Zij vraagt de wethouder waarom het college niet stopt met het steeds neerleggen van de rekening bij de inwoners. Het college heeft beloofd dat wanneer er meer inkomsten uit het rijk komen, de OZB omlaag gaat. De VVD leest dat het Rijk over de brug komt met extra inkomsten voor 2025 (1,1 miljoen bijstelling Gemeentefonds en 9 miljoen voordeel risico-inschatting n.a.v. het Hoofdlijnenakkoord van het Kabinet. Dus kan wat haar betreft de OZB voor 2025 met 10 miljoen euro naar beneden bijgesteld worden. Zij benadrukt dat wat beloofd is, beloofd is.

De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt of het college beaamt dat het leggen van de

rekening bij deze programmabegroting niet anders is dan bij de Voorjaarsnota; dat het college nu niets nieuws aangekondigd.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de aankondiging bij de voorjaarsnota was; dat de OZB met 18 miljoen euro omhoog zou gaan. De VVD heeft een toekomstnota neergelegd en aangegeven hoe die 18 miljoen van tafel te vegen is.

De heer Van der Zweth (PvdA) antwoordt bevestigend; in deze begroting staat niets nieuws waarop de VVD reageert.

100 **Mevrouw Ramaker** (VVD) bevestigt tot haar spijt dat er niets nieuws in staat. De VVD had gehoopt dat de OZB omlaag zou gaan. Zij las in de voorjaarsnota dat wanneer het Rijk over de brug komt met extra geld, de OZB naar beneden zou gaan.

De heer Peters (D66) kan zich dat ook herinneren. Dat was wel specifiek gekoppeld aan de beheersing van de OZB. Hij vraagt of mevrouw Ramaker zich dat kan herinneren.

Mevrouw Ramaker (VVD) kan zich dat niet herinneren. In de stukken staat het vrij algemeen geformuleerd.

110 **De heer Peters** (D66) brengt dit in herinnering. Deze toezegging kwam van het college op de aandacht die hij in de commissie Financiën had gevraagd. Het rijk komt tot zijn spijt niet met extra geld om de OZB laag te houden. Hij merkt op dat de VVD deel uitmaakt van het rijk.

Mevrouw Ramaker (VVD) werpt tegen dat het rijk uit meer dan de VVD bestaat. Ook D66 zit in het Rijk. Zij denkt dat de heer Peters het kabinet bedoelt.

Utrecht krijgt minder uitkering van het Rijk als Utrecht meer dan gemiddeld verdient aan de OZB. Dat gaat met terugwerkende kracht op basis van daadwerkelijk ontvangen OZB. Zij ziet dat voor 2025 in de jaarrekening van 2026. Zij vraagt of het college beseft dat deze verhoging OZB broekzak vestzak is, en dat te verwachten is dat het rijk Utrecht minder inkomsten geeft.

120 Ten tweede vindt zij dit nodeloos rondpompen van geld; het geeft extra druk bij de organisatie die de lokale lasten ingevorderd - de BgHU. De kans is groot dat er meer bezwaren komen. Zij vraagt of de wethouder dat ook inziet.

Zij legt de vraag voor of het een goed idee is van de VVD om toe te werken naar een break even point; de OZB te verlagen en daarmee tegelijkertijd de bijdrage van het rijk te verdisconteren zo dat het wegvalt.

Zij vervolgt haar inbreng. Zij vindt het allerbeste voor iedereen in de stad dat Utrecht niet meer aan lokale belastingen gaat innen. In de toekomstnota laat haar fractie zien dat die 8 miljoen euro OZB-verhoging in 2025 weg te strepen is, dat ook het betaald parkeren weg te strepen is en ook de hondenbelasting. Haar collega's zullen in de commissies inbrengen hoe het wel kan.

130 Met betrekking tot de reserve sociale hervormingen gaat zij in op de inbreng van de plaatsvervangend voorzitter van de commissie controle en financiën; in deze begroting stelt het college voor 2 miljoen euro vrij te maken als reserve in te stellen voor sociale hervormingen. Zij vraagt de wethouder waarom er niet voor gekozen is om het positief saldo in de reserve te stoppen van 2 miljoen euro dat binnen het sociaal domein wordt verwacht in 2024. Waarom dan niet deze 2 miljoen euro te gebruiken voor het ontlasten van de lokale belastingdruk.

140 Zonder na te denken wordt de reserve activa losgetrokken; daarmee is het spaarvarken voor het doen van toekomstige investeringen zo goed als leeg. Haar fractie vindt het zorgelijk dat geen forsere lastenverlaging in 2025 wordt gedaan. In de volgende commissies zullen haar collega's daar dieper op ingaan.

Zij staat ook stil bij de groei van de stad. Haar fractie constateert dat de stad in het afgelopen jaar jaren minder hard is gegroeid. Deze minder grote groei wordt mede veroorzaakt doordat het tempo in het bouwen van woningen niet meegroeit. De VVD maakt zich grote zorgen over het halen van de planningen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) begreep van de VVD dat die fractie pleit voor een maximale belastingcapaciteit of –druk. Hij vraagt waar de VVD dan een denkt; denkt die fractie dan aan een harde grens voor de woonlasten meerpersoonshuishoudens, als voorbeeld. Hij vraagt wanneer het voor de VVD genoeg is.

150 **Mevrouw Ramaker** (VVD) schrikt van de 31% hogere lokale lastendruk in voor meerpersoonshuishoudens. Dat ziet haar fractie graag geschrappt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) wordt dan nog nieuwsgieriger. Hij vraagt naar het plafond. Wanneer is de maat vol? Wanneer is het voor de VVD zichtbaar genoeg.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat het haar fractie al genoeg is. Elk jaar roept haar fractie al niet te willen dat die OZB omhoog gaat. Zij kondigt aan dat in de toekomstnota van haar fractie zal staan dat niet alleen gekeken moet worden naar de inkomsten kant, maar dat juist gekeken moet worden naar de uitgaven kant. Daarin kan het college scherpere keuzes maken om de druk op de inkomsten te verlagen. Ook ziet zij mogelijkheden om de ambtelijke organisatie af te slanken. Dat zijn de voorstellen van haar fractie.

160 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of de VVD voorstander is van een harde bovengrens van 120% van het landelijk gemiddelde; dan is er ook een maat. Hij is hierin zoekende.

Mevrouw Ramaker (VVD) is zoekende naar EenUtrecht. De VVD gaat hier niet zeggen dat er maximale grens moet komen op de lokale lasten. Haar fractie is van mening dat het college de lokale lasten moet ontzien. Daar wordt opnieuw weer naar teruggegrepen. Haar fractie wil geen verhoging.

170 **De heer Snijder** (Student & Starter) merkt op dat de VVD steeds spreekt over de OZB. Hij vraagt of de VVD ziet hoeveel mooie dingen in Utrecht te doen zijn doordat het bestuur aan de knoppen draait. Het gaat dan om zaken waarvoor het Rijk consequent wegkijkt; de VVD vormt daarvan een onderdeel.

Mevrouw Ramaker (VVD) heeft in de toekomstnota laten zien welke zaken de gemeente wel zou kunnen doen; wel meer bomen kunnen planten, wel de Woningbouw te kunnen versnellen, wel eerder de sporthal of het zwembad te kunnen realiseren.

De heer Snijder (Student & Starter) merkt op dat onder VVD beleid gedecentraliseerd is en dat de gemeente Utrecht daarvoor te weinig gecompenseerd wordt vanuit het landelijke. Hij mist die verantwoordelijkheid en analyse volledig in het betoog van deze fractie.

180 **Mevrouw Ramaker** (VVD) licht toe dat haar betoog is dat niet alleen naar de inkomsten kant gekeken moet worden, maar ook naar hoe de uitgaven te beperken zijn. Ergens moet de 93 miljoen euro gevonden kunnen worden. Zij herhaalt haar argument over teveel nadruk op de inkomsten kant. Zij pleit ervoor de lasten in te perken en daarin scherpe keuzes te maken.

De heer Snijder (Student & Starter) constateert geen antwoord te krijgen op de door hem gestelde vragen. Hij constateert ook dat de VVD niet gekeken heeft naar andere maatregelen Utrecht heeft genomen om het op te lossen.

Mevrouw Ramaker (VVD) heeft uiteraard wel gekeken naar de voorstellen van het college in de voorjaarsnota en in deze begroting. Haar fractie heeft daar een andere

kijk op. Die andere kijk probeert zij voor het voetlicht te brengen.

190 **De heer Van Steeg** (CDA) gaat in op de belastingdruk. Zijns inziens kunnen de VVD en het CDA elkaar een heel eind vinden als het gaat om wonen, en de te hoge belastingdruk. Hij vond de discussie met de heer Dijkstra bijzonder; hij merkt op dat er harde grenen zitten aan de solvabiliteit en aan het weerstandsvermogen. Hij vindt het vreemd dat er geen harde grens zit op de belastingcapaciteit en dat de druk op gezinnen toe mag nemen. Daarover zouden afspraken gemaakt moeten kunnen worden.

Mevrouw Ramaker (VVD) begrijpt nu wat er bedoeld wordt. Zij merkt op dat dit opgelegd wordt door het college, de WOZ die omhoog gaat en de knop van de indexatie - dit college zit aan die knop. Het college doet dat volgens het
200 coalitieakkoord maar een keer; dit is nu de tweede keer. Die tweede keer vindt haar fractie niet kunnen.

De heer Van Steeg (CDA) zou het daaropvolgend kunnen zeggen dat op een gegeven moment die lastendruk genoeg is en dus niet meer door te gaan met nog meer lasten te leggen op gezinnen. Dat gebeurt nu wel. Waar het gaat om de solvabiliteit wordt er een andere afweging gemaakt. Die afweging is ook te maken wanneer het over gezinnen gaat. Hij kan zich een grens voorstellen van 120%.

Mevrouw Ramaker (VVD) noemt de herverdeling bij de afvalstoffenheffing waardoor de druk voor de meerpersoonshuishoudens hoger wordt. Dat zijn keuzes die door dit college zijn voorgelegd aan de raad. De VVD heeft daar altijd tegengestemd omdat
210 haar fractie dat niet eerlijk vindt om dit steeds bij de eigenaar van woningen te leggen. Haar fractie vindt het ook niet eerlijk als het gaat om draagvlak. Bij een buurgemeente is een hele andere lokale lastendruk. De VVD heeft de indruk dat het om inkomenspolitiek gaat.

De heer Van Steeg (CDA) is het daarmee eens. Hij vraagt of met de VVD is na te gaan of een maximum percentage is in te stellen, samen met EenUtrecht.

Mevrouw Ramaker (VVD) antwoordt dat haar fractie altijd in is om na te denken over hoe de lokale lastendruk te verlagen is. Wat haar betreft moet het percentage omlaag. Haar fractie vindt het belangrijk dat het draagvlak behouden blijft. Zij herhaalt haar argumenten.

220 **De heer Van der Zweth** (PvdA) merkt op dat VVD steeds zegt minder uitgaven, minder doen; hij vraagt wat de VVD als eerste gaat doen. In stoppen met woningcorporaties, of schrapt de VVD de huurderparticipatie, of schrapt de VVD individuele inkomenstoelag of begint de VVD met de individuele inkomenstoelag U-Pas.

Mevrouw Ramaker (VVD) licht toe dat hele Toekomstnota geënt is op en en en. Anders wordt het niet gehaald.

De heer Van der Zweth (PvdA) begrijpt dat de VVD de kosten legt bij de mensen die nu al niet goed rondkomen.

230 **Mevrouw Ramaker** (VVD) valt het op dat het college wel heel erg snel draait aan de inkomsten knoppen. Valt het ook op dat er een reserve activa losgetrokken kan worden. Maar dat de daadwerkelijke bezuinigingen in de nieuwe collegeperiode vallen.

Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op de groei van de stad, dat het niet meegroeien met de groei van de stad mede veroorzaakt wordt door het tempo van het bouwen van woningen; haar fractie maakt zich grote zorgen over het halen van planningen. Zij vraagt hoe de wethouder financiën meer sturing gaat geven vanuit

haar rol zo dat de planningen ook te halen zijn.

240 Haar fractie kan zich vinden in het afsluiten van een groot deel van de grondexploitatie Leidsche Rijn en de splitsing van het resterende deel. Haar fractie heeft dit verzocht bij de voorjaarsnota; op deze manier is meer financieel overzicht gekregen. De VVD hecht grote waarde aan overzicht en sturing daarop. Door beter de financiële consequenties in beeld te brengen bij keuzes is beter te sturen; de fractie ziet vaak geen of ondermaatse onderbouwing bij raadsvoorstellen. Zij noemt het Berlijnplein en de afschrijvingstermijnen als voorbeeld. Zij ziet graag dat er meer uniformering komt van afspraken en dat scherper de voorstellen gecheckt wordt op kloppendheid. Zij vraagt de wethouder de bevestiging op sturing van meer uniforme onderbouwing van de financiën in de raadsvoorstellen.

250 Haar fractie is ervan geschrokken dat er weer een rekenfout is gemaakt; deze keer bij de reclameopbrengsten. Daarvoor is een half miljoen euro per jaar teveel ingeboekt. Zij vraagt hoe dit mogelijk is; weer een fout aan de inkomstenkant. Hoe houdt de wethouder daar grip op. Kan zij garanderen dat alle berekeningen in de begroting kloppen?

Tot slot staat zij stil bij de haars inziens absurde verhoging van de havengelden als dekking van activiteiten die niets te maken met havenrecreatie en binnenvaart te maken hebben. De VVD heeft bij de voorjaarsnota als enige fractie tegengestemd omdat die forse verhoging van havengelden impact heeft op de Utrechtse economie. De binnenvaart denkt wel drie keer na om in Utrecht aan te leggen. Zij verwacht dat datzelfde geldt voor de recreatievaart. Zij vraagt wat de wethouder concreet gaat doen en hoe zij dit gaat oplossen.

260 **De heer Peters** (D66) legt de vraag voor aan de VVD wat de verhoging concreet betekent voor een pleziervaartschip dat aanlegt in Utrecht. Hoeveel euro moeten ze meer betalen?

Mevrouw Ramaker (VVD) antwoordt dat dat de vraag is van haar aan de wethouder. In het raadsvoorstel staat 51% verhoging; zij vindt dat zorgelijk.

De heer Peters (D66) brengt in dat het om een paar tientjes gaat om te mogen overnachten op het Utrechtse water. Hij denkt dat dat niet erg schadelijk zal zijn voor de Utrechtse economie. Wanneer mensen een boot kunnen betalen om hier naar toe te komen, zullen de mensen ook wel een paar tientjes extra kunnen betalen.

270 **Mevrouw Ramaker** (VVD) licht toe dat het dan gaat om de recreatievaart. Bij de binnenvaart bestaat grote concurrentie tussen steden. Lageweide is een belangrijke aanlegplek voor de binnenvaart. Zij vraagt toelichting van de wethouder vanuit haar economische inzichten. Er zijn afspraken over hoe ervoor te zorgen dat de regio Utrecht haar positie goed borgt. Daarover maakt de VVD zich zorgen.

De heer Snijder (Student & Starter) zou de VVD willen vragen welke dingen nu wel gedaan kunnen worden met brug- schut- en havengelden overeen te houden zijn en of de VVD daarvan weet heeft.

Mevrouw Ramaker (VVD) heeft daar zeker weet van. Het doel van de havengelden is niet om sociale activiteiten mee te denken. Dat gebeurt nu wel. Er is nu geshopt bij een andere inkomstenpot om iets te dekken.

280 **De heer Snijder** (Student & Starter) noemt dat de analyse van de VVD. Hij denkt dat verschillende partijen in de raad hiermee iets moois hebben kunnen doen, bijvoorbeeld van mensen voor wie de laagdrempelige seksuele zorg niet meer toegankelijk was. Hij vindt dat een voorbeeld van iets goeds.

Mevrouw Ramaker (VVD) heeft geen moeite met de activiteiten zelf. Haar fractie

heeft moeite met de dekking uit een ander domein.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vraagt of de VVD blij is wanneer minder binnenvaart naar Utrecht toe komt, gezien het vervuilende karakter van de boten. Onder meer is toegestaan dat zwavel uitgestoten wordt.

290 **Mevrouw Ramaker** (VVD) is van financiën niet van milieu. Het gaat om de inkomsten waarvoor ze bedoeld zijn.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) raadt de VVD aan breder te kijken. Wat hem betreft wil Utrecht ook een gezonde lucht en inwoners beschermen tegen de vieze lucht. Minder binnenvaart is daarvoor een middel. Dan hoeft er ook minder geld uitgeeft worden aan andere pakketten en is er minder geld uit te geven aan volksgezondheid.

300 **Mevrouw Ramaker** (VVD) zou het ook mooi vinden te doen aan duurzame economie. Zij zag in de Tegenbegroting van de Partij voor de Dieren dat die fractie daarin ook iets niet. Voor de bereikbaarheid van de stad zijn er verschillende vervoersmiddelen. De VVD wil zorgen dat de economie duurzaam wordt. Daarvoor is wel geld nodig. Hiermee rondt zij haar inbreng af.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) licht toe dat juist daarom een aantal keuzes zijn gemaakt in deze programmabegroting om te kunnen investeren. Tekorten worden gedekt. Hij vindt het dan verstandig om na te gaan waar de schouder breed zijn en waar de lasten te verhogen zijn.

Mevrouw Ramaker (VVD) zet uiteen dat wanneer Utrecht wil investeren, Utrecht geld nodig heeft; dan is het mogelijk alleen te kijken naar de inkomstenkant. Zij zegt ook niet dat het college dat niet moet doen. Zij zou ik niet willen besteden aan zaken die niet thuis horen in het domein.

310 Zij merkt op dat dit college duurzaam toerisme heeft geschrappt; het gaat om 100.000 euro per jaar. Zij zou dat ook terug willen draaien.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) merkt op dat het om meer gaat dan alleen investeren in de stad. De problemen zijn zo groot dat het stadsbestuur daarvoor verantwoordelijkheid moet nemen. Dan moet worden gekeken naar waar de schouders zo breed mogelijk zijn. Hij vindt de knoppen die gekozen zijn dan logisch.

Mevrouw Ramaker (VVD) zegt niet dat het niet logisch is; de VVD zegt dat zij het geld aan andere zaken zou besteden. Zij zou het geld niet te besteden aan Pretty Woman, maar zij zou willen nagaan hoe binnen het sociaal domein Pretty Woman te betalen is.

320 **heer Van der Graaf** (ChristenUnie) concludeert dat dan een breder draagvlak in de raad is om na te gaan waar extra geld te halen is. Dan is te praten over de prioriteiten; dat gaat stap verder.

Mevrouw Ramaker (VVD) staat keuzes voor die juist goed zijn voor de economie, juist goed voor de bereikbaarheid en voor de veiligheid. Dat zijn niet altijd de keuzes die dit college maakt of die de ChristenUnie maakt. Dat is waarom de raad hierover discussieert.

330 **De heer Claasen** (GroenLinks) kijkt op een specifieke manier naar deze begroting. In het voorjaar is uitgebreid gesproken over het dekken de van het toen voorliggende gat. Toen is de keuze gemaakt om en te kijken naar de reserves van de gemeente en te kijken naar het voorzieningenniveau en een aantal concrete (hervormings-) bezuinigingen door te voeren. Het college heeft belicht met subsidie gezien hoe de raad een aantal amendementen heeft aangenomen met dekkingen daarbij. Hij heeft

niet de behoefte om de discussie over te doen die destijds is gevoerd. Wel stipt hij nu een aantal punten aan die aandacht vragen, tegen de achtergrond van dat de raad voor die keuze stond: meer doen aan inkomsten, minder aan voorzieningen of aan beide. Hij citeert een bekende VVD-wethouder geadresseerd aan de Tweede Kamer namens de VNG: “Zonder extra middelen van het Rijk, zal iedereen meer moeten betalen voor minder voorzieningen.” Utrecht heeft de keuze gemaakt om daarnaast ook nog naar de reserves te kijken. Hij vindt dat terecht. Nu gaat het over de
340 uitwerking daarvan in deze programmabegroting.

Mevrouw Ramaker (VVD) legt de vraag voor of GroenLinks zich mogelijk verloochent met deze programmabegroting. In deze programmabegroting wordt fors bezuinigd op groen.

De heer Claasen (GroenLinks) is van mening dat er een afgewogen pakket is geconstrueerd. Met alles wat in huis is, wordt ingezet om de LVV te redden, om Prep SOA te redden. Vanwege de financiële tegenvaller, moesten keuzes gemaakt worden. Als GroenLinks het alleen voor het zeggen had zou de fractie andere keuzes gemaakt hebben.

Mevrouw Ramaker (VVD) nodigt GroenLinks uit om die andere keuzes te onthullen.

350 **De heer Claasen** (GroenLinks) benadrukt dat de huidige keuzes gemaakt zijn in samenspraak met de coalitie. Nu houdt hij zich bezig met de vraag of de uitwerking van het college bevalt.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat GroenLinks de grootste partij is in de raad.

Zij legt de vraag voor wat de kleur van GroenLinks is. Is “groen” “gewoon doorgaan”?

De heer Claasen (GroenLinks) hoopt dan snel met voorstellen te kunnen komen voor meer groen met steun van de VVD.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) spreekt GroenLinks aan op zowel groen als op links.

Hij vraagt zich af in welke mate dat aan de orde is. De voorjaarsnota 2023 en 2024 samen opgeteld, is in het bredere sociale domein (inclusief participatie en groen)

360 39,1 miljoen euro bezuinigd. Ten tweede is vooral door GroenLinks gerepareerd voor 3,4 miljoen structureel (orde grootte 10%). Wat netto overblijft is 5 meer dan is bezuinigd op ruimtelijk; de rest is vooral gaan zitten in reserves. Hij gaat ervan uit dat GroenLinks het met hem eens is dat dit een slechte optelsom is.

De heer Claasen (GroenLinks) weet dat pas wanneer hij de optelsom kan volgen. Hij probeerde bij de Voorjaarsnota de optelsom van de heer Dijkstra te volgen en vond hij dat buitengewoon moeilijk, omdat ook in de investeringen in de uitbreiding van de stad een forse component groen zit. Hij wil graag de bijlage zien van de heer Dijkstra om na te gaan of hij hem kan volgen.

370 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) heeft dan twee grote zorgen: (1) dat de heer Claasen niet goed beseft wat er in totaal op het brede sociaal domein wordt bezuinigd. Hij gaat ervan uit dat de orde grootte bekend is om te weten om welke impact het gaat. Hij heeft zijn bijlage onder de raadsleden verspreid en niemand reageerde met dat het niet klopte.

Zijn tweede zorg is (2) dat hij ervan uit gaat dat de heer Claasen gealarmeerd moet raken; wat doet dit met de positie van GroenLinks?

De heer Claasen (GroenLinks) brengt in dat bij de bespreking bij de Voorjaarsnota het ingewikkeld was omdat het erop leek dat investeringen en jaarlijkse bedragen bij elkaar werden opgeteld bij verschillende jaarschijven; dat maakt dat een getal moeilijk te voorzien is van betekenis. Hij heeft de idee dat dat nog steeds het geval
380 is. Hij houdt zich aanbevolen voor correctie. Een jaarbegroting bedrag is een andere

grootheid dan een investering. Wanneer die bij elkaar opgeteld worden, kan hij dat niet handelen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat het allemaal directe uitgaven zijn die ten laste komen van het zelfde jaar, en geen investeringen. Hij zal de overzichten nogmaals verstrekken. Hij vraagt of GroenLinks in ieder geval deelt met hem dat dat goed zou zijn als de wethouder wel dat overzicht voortdurend blijft bieden en het scherp te houden zodat de raad goed zicht heeft op de bezuinigingen in het bredere sociale domein; blijkbaar is het niet beschikbaar bij GroenLinks.

390 **De heer Claasen** (GroenLinks) deelt met de heer Dijkstra dat het buitengewoon goed is als de raad is op basis van het zelfde inzicht in dezelfde cijfers een discussie kan voeren over wat verantwoord is en wat niet.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) brengt de bezuiniging van 2 miljoen euro op het programma klimaatvriendelijke stad onder de aandacht van de commissie; in percentage de grootste bezuiniging op de programma's in de programmabegroting. Hij vraagt hoe GroenLinks dat aan zijn achterban verkoopt.

400 **De heer Claasen** (GroenLinks) verkoopt dat door te zeggen dat het onderdeel is van een totaalpakket waarin het stadsbestuur ook doorgaat met investeren in een aantal punten, waarin het stadsbestuur grosso modo de lijn vasthoudt van een sociale stad, een stad die probeert duurzamer te worden, een stad die ook vasthoudt aan het in-
zetten op een klimaatzone, die de keuze heeft gemaakt ook daadwerkelijk een wind-
molen neer te zetten in Rijnenburg, een stad waar serieus wordt doorgegaan met het
zorgen dat meer gereisd kan worden met de fiets dan met de auto. Dat helpt voor
hem om te verdedigen dat her en der keuzes worden gemaakt waarmee de fractie
niet gelukkig is.

410 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) gaat in op de frase “probeert duurzamer te worden”; met een bezuiniging van 25% op het programma klimaatvriendelijke stad wordt de stad ook niet duurzaam, niet zo duurzaam als zou moeten. En dat terwijl klimaat een van de drie pijlers is van het coalitieakkoord. Hij begrijpt niet dat GroenLinks dat kan accepteren; klimaat wel als belangrijke pijler te hebben en daar
zoveel geld op inlevert.

De heer Claasen (GroenLinks) noemt de inspanningen op woningbouw duurzamer te worden. Op allerlei plekken is iets gedaan aan het programma om de woningbouw op gang te houden, niet iets aan duurzaamheid, wel aan het parkeren maar niet iets aan duurzaamheid. Het overleiden houden van de ingezette lijn, betekent nog niet dat alles onverkort kan doorgaan, maar wel aan het vasthouden van de ingezette lijn. Hij bevestigt dat de stad minder snel vooruitgang komt met de tegenwind die zij ervaart; dat is geen reden om te zeggen het allemaal niet te doen.

420 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) concludeert dat met een beetje tegenwind GroenLinks een van de drie pijlers uit het coalitieakkoord overboord gooit; wat hem verbaast is dat tijdens de hele Voorjaarsnota GroenLinks niets heeft ingediend voor het programma klimaatvriendelijke stad; hij vraagt naar de reden daarvoor.

De heer Claasen (GroenLinks) lijkt dat een goede vraag om verder op door te praten in de vakcommissie.

De heer Van Steeg (CDA) legt de veronderstelling voor dat de heer Claasen kan erkennen dat de investeringen die worden gedaan en die hoofdzakelijk vallen in het ruimtelijke domein (mobiliteit, uitbreiding van de stad) heel erg ruim zijn; 195 miljoen in 2025. Hij vindt het niet in verhouding staan tot de investeringen die GroenLinks heeft willen doen in Groen en in de punten die worden genoemd. Hij vraagt of

GroenLinks van mening is dat die investeringen in balans zijn.

430 **De heer Claasen** (GroenLinks) zet uiteen dat de zorg voor iedereen een woning in balans voor zijn fractie ook bij die balans hoort; dat vraagt ook dat het stadsbestuur doorgaat met investeren in het creëren van de nieuwe woningen. Dat is de lijn waarin de raad bijna raadsbreed zegt de mensen niet op straat te laten staan; dat vraagt dat geïnvesteerd wordt in woningen. Het is niet mogelijk om woningen neer te zetten zonder te zorgen voor infrastructuur, voor voorzieningen. Hij vindt dat zijn fractie dat terecht steunt.

De heer Van Steeg (CDA) zou het terecht vinden wanneer GroenLinks dat allemaal zou steunen; het kan wat hem betreft veel sneller voor veel minder geld er met minder investeringen. Dat zou juist meer ruimte creëren om andere investeringen in
440 de samenleving mogelijk te maken. Juist die hogere investeringskredieten maken het onmogelijk extra stappen te zetten op de punten die hier zegt belangrijk te vinden, maar waarvoor uiteindelijk geen keuzen worden gemaakt.

De heer Claasen (GroenLinks) hoort geen vraag.

Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met toe te lichten dat het college de voorjaarsnota heeft omgezet waarvoor het college relatief weinig tijd had; dat betekent dat her en der uitwerking in beeld zijn gekomen waarvan de raad bij het aannemen van het amendement niet helemaal doorhad hoe die uitwerking zou zijn. Hij spreekt dan over de verhoging van de havengelden. D66 zei terecht dat het
450 enkele tientjes scheelt voor de pleziervaart. Voor woonboot bewoners is dat anders. Een woonbootbewoner op 90 m2 betaalt iets van 950 euro op dit moment - met een verhoging daarbij gaat dat naar boven de 1500 euro. Daarover stelt zijn fractie de wethouder de vraag of zij binnen het totaal van de verhoging van de havengelden de differentiëring kan toepassen, zo dat niet een kleine groep heel hard wordt getroffen, terwijl die niet de keuze heeft die de pleziervaart wel heeft.

De heer Peters (D66) legt de vraag voor hoe zich dat verhoudt tot de OZB belasting voor een huis.

De heer Claasen (GroenLinks) licht toe dat een woonbootbewoner geen OZB betaalt – die betaalt alleen roerende zaakbelasting en liggeld. Voor een woning van ongeveer 600.000 euro wordt OZB betaald van ongeveer 600 euro per jaar. Dat is
460 een totale verhoging die wordt toegepast om mensen met een woonboot van 90 m2. Dat is ook de reden waarom GroenLinks het college vraagt de uitwerking te veranderen; hij vraagt het college of het bereid is daar serieus naar te kijken.

De heer Peters (D66) merkt op dat woonbootbewoners helemaal geen belasting betalen. De enige roerende zaakbelasting die betaald wordt, zijn de liggelden. Hij stelt dat wat de heer Claasen zegt niet klopt. Hij zou ervoor willen pleiten dat woonbootbewoners roerende zaakbelasting gaan betalen zo dat per m2 evenveel betaald wordt als een huizenbezitter; een woonboot is een huis op het water. Wat hem betreft wordt het nog meer gelijk getrokken. Het staat nu totaal niet in
470 verhouding. Hij vraagt of de heer Claasen met hem van mening is dat dat onderzocht zou moeten worden.

De heer Claasen (GroenLinks) antwoord ontkennend. Iedereen die een dergelijke boot koopt heeft gekocht, heeft de boot gekocht in de situatie waarin hij was. Hij betaalde liggeld, havengeld. Dat havengeld wordt nu in een keer fors verhoogd met een verhoging die veel hoger is dan de verhoging op de OZB voor iemand met een gemiddelde woning. Daarvan vraagt hij het college te kijken naar een andere differentiëring van de havengelden.

De heer Peters (D66) is door dit antwoord verrast. Hij verwachtte van GroenLinks dat iedereen gelijk is en mensen met een woonboot zijn toch niet meer gelijk dan mensen in een woonhuis. Iedereen zou toch evenveel moeten betalen en dan zeker wanneer mensen op een woonboot wonen. Het gaat over het algemeen niet om goedkope woningen. Deze mensen hebben niets te klagen.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt hoe zich dit verhoudt tot de keuze van GroenLinks om mensen met een auto fors te laten betalen voor een bewonersvergunning, en zeker voor een tweede auto. Moet dat dan ook teruggedraaid worden?

De heer Claasen (GroenLinks) antwoordt ontkennend. Hij herhaalt zijn redenering met betrekking tot de onevenredig getroffen kleine groep. Hij vraagt het college of het college binnen deze dekking een differentiatie te bedenken wil waardoor die net iets anders uit gaat vallen. Hij gaat niet voorstellen om bij de autobezitters grote auto's zwaarder te belasten en kleine auto's minder.

De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt of GroenLinks niet meer aanvullend inzicht wil hebben in hoe het zit met woonlasten tussen woningeigenaren en woonbooteigenaren; uiteindelijk zijn het beide huiseigenaren die een deel afdragen aan de belasting.

De heer Claasen (GroenLinks) zet deze vraag door aan het college.

Mevrouw Ramaker (VVD) is getekend door het begrip "kleine groep" hier wordt dan uitzondering op de regel; maar GroenLinks kijkt weg van die hele grote groep die net kan rondkomen met ook met een eigen woning en een gezin die geraakt wordt door extra hogere lokale lasten.

De heer Claasen (GroenLinks) vindt het een gotspe als zou GroenLinks wegstijgen; hij attendeert op de afgewogen uitgebreide discussie waarbij bij herhaling de afweging is gemaakt; ja, lasten, ja voorzieningen en het is ook mogelijk andere keuzes te maken. Maar gezegd is dat Utrecht een stad is met een goed voorzieningenniveau. Het stadsbestuur wil de begroting op peil houden door enerzijds te bezuinigen en anderzijds op een aantal punten de lasten te verhogen op een evenwichtige manier. Hij bestrijdt dat GroenLinks wegstijgt voor het gegeven dat lasten verhoogd worden. Hij is een afgewogen keuze gemaakt.

Mevrouw Ramaker (VVD) gaat in op die kleinere groep woonboot eigenaren. Zij sluit zich aan bij de inbreng van D66 waarom daar een uitzondering op de regel te maken en niet een uitzondering op de regel voor de hele grote groep die net kan rondkomen en te maken krijgen met een extra lokale lastenverhoging.

De heer Claasen (GroenLinks) licht toe dat de Voorjaarsnota sluitend is gemaakt door een aantal dekkingen aan te passen. Eén daarvan was het verhogen van de havengelden. Hij vraagt het college door te differentiëren ervoor te zorgen dat er iets meer lasten te komen bij de mensen die in Utrecht komen voor de pleziervaart en misschien ook wat extra lasten voor de vrachtautovaart en daarmee een kleine groep te ontzien en het totaal sluitend te houden.

Mevrouw Ramaker (VVD) brengt in herinnering dat de havengelden extra omhoog zijn gegaan door het aannemen van twee amendementen om activiteiten te dekken uit het sociale domein; zij vraagt of GroenLinks dat ook beseft: dat het een besluit is waarvoor GroenLinks ook heeft voorgesteld in deze raad.

De heer Claasen (GroenLinks) beseft zich dat goed. Het ging met de bespreking van de Voorjaarsnota om zaken te dekken; zijn fractie vond het belangrijk om de Soa poli open te houden. Deze keuze is gemaakt. Zijn fractie wist niet dat dit de uitwerking was; hij vraagt het college het gevraagde inzicht te geven met dank aan de aanvul-

lende vragen van de PvdA. Hij heeft op dit moment de indruk dat het onevenredig neerkomt op een kleine groep. Hij vraagt daarmee niet het college iets te doen aan de havengelden in zijn totaliteit, maar alleen aan de verdeling.

530 Hij ondersteunt van harte de gemaakte opmerkingen in de adviescommissie over de reserves. Bekend is dat binnen een programma een reserve te vormen is. Hij zou het hebben van een afwegingskader heel fijn vinden waarmee te zeggen is wanneer die reserve op te bouwen wanneer niet. Hij vraagt of dit er al is of dat het college bereid is dit kader te ontwikkelen.

Reserves worden gevormd omdat er risico's zijn in beleidsvelden - wanneer is het college van mening dat een risico zodanig is dat er een reserve voor gevormd moet worden. Hoe kan de raad in die afweging delen?

Hij complimenteert de Partij voor de Dieren met zijn Tegenbegroting, zowel voor de uitwerking als voor de getallen. Deze partij laat zien dat er andere keuzes mogelijk zijn. Hij ziet dat de keuzes grofweg in lijn zijn met de inbreng die geleverd is bij de Voorjaarsnota.

540 **De heer Van Steeg** (CDA) sluit zich graag aan bij de complimenten van GroenLinks aan de Partij voor de Dieren met diens Tegenbegroting.

Hij roept de raad op vooral naar zichzelf te kijken en minder naar Den Haag.

De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt of de heer Van Steeg het ravijnjaar ontkent. Hij vindt het onzin, niet kloppen.

550 **De heer Van Steeg** (CDA) bevestigt dat dat Ravijnjaar bestaat; alle gemeenten hebben daarmee problemen. Het heeft geen zin om steeds weer te roepen dat het aan het rijk ligt en dat het gemeentebestuur er niets aan kan doen. Hij denkt dat de raad en het college vooral in Control moeten komen, rekening houdend met de moeilijke situatie. Dat de situatie moeilijk is, ontkent niemand.

De heer Van der Zweth (PvdA) ontkent ook niet dat het aan het rijk ligt; hij vraagt welk punt de heer Van Steeg wil maken: dat gemeente op haar rug moet gaan liggen en zich over moet geven en na moet gaan hoe dit op te lossen?

De heer Van Steeg (CDA) licht toe dat zijn punt is dat de gemeente het ermee moet doen om onafhankelijk van de regering [een oplossing moet vinden] en dat de gemeente met die regering moet samenwerken en dat de gemeente al heel lang heel veel zaken weet en dat zij daarop voorbereid kan zijn.

560 Het CDA is van mening dat er andere keuzes gemaakt moeten worden, zeker kijkend naar de investeringen die dit jaar worden gedaan. Gezegd wordt dat er een investeringsplafond komt, die er nog niet is. De investeringen zijn extreem hoog in deze begroting – 195 miljoen euro. Hij stipt aan aantal slordigheden aan die wat hem betreft anders hadden gekund.

570 Hij noemt in dit kader planningsoptimisme, een investeringsplafond. Hij vraagt hoe het één zich tot het ander verhoudt. In het kader van de solvabiliteit wordt gezegd dat er teveel vreemd vermogen is en te weinig eigen vermogen als gevolg van het leeghalen van een reserve. Hoe kan het dan dat het college wel 195 miljoen vrij gaat geven, terwijl in het verleden te zien was dat het ontzettend moeilijk is dat allemaal te gaan besteden en alle projecten uitvoerbaar te krijgen. Hoe verhoudt zich dat tot het investeringsplafond zoals aangekondigd door de wethouder en wat verder wordt ontwikkeld en tot de verdere ontwikkeling van de stad.

De heer Peters (D66) gaat in op het tegengaan van het planningsoptimisme en de instelling van het investeringsplafond merkt op dat die juist bedoeld zijn om meer

greep te krijgen op de uitgaven. Zo verhoudt zich dat zijns inziens.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat dat nu nog niet gebeurt. De wethouder gaat kijken naar het investeringsplafond; hij vermoedt dat het kijken erg lang gaat duren. Hij vraagt hoe reëel het is om dat bedrag vrij te geven, zeker in het licht van de discussies over de investeringen die niet worden gebruikt, of een overschot die te zien waren in de afgelopen jaren. Zou daar niet de keuze te maken zijn om daar iets minder te doen en ruimte te creëren. Nu moeten middelen toegevoegd worden uit het eigen vermogen omdat de gemeente anders niet uitkomt op de 20% solvabiliteit. Zijn fractie zegt dan dat te investeren in de stad.

Mevrouw Ramaker (VVD) is benieuwd hoe het CDA aankijkt tegen het instellen van een investeringsplafond.

De heer Van Steeg (CDA) vindt het heel verstandig. Dat had al moeten gebeuren. Hij vindt het lastig te verkopen dat eigenlijk alles doorloopt en dat het stadsbestuur op termijn gaat kijken naar het investeringsplafond.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of het CDA ook inzicht heeft in de te maken keuzes worden projecten in dit kader.

De heer Van Steeg (CDA) heeft het percentage niet helemaal duidelijk. Hij kan zich voorstellen dat op mobiliteit iets afgeschaald gaat worden. Hij heeft daarvoor een aantal voorstellen. Zijn fractie zal dit jaar ook een Tegenbegroting indienen. Als het gaat om de keuzes denkt hij aan onder meer het sneller mogelijk maken van woningbouw.

In financieel opzicht heeft hij het gevoel te moeten reageren op de bestaande situatie. Hij geeft de heer Van der Zweth gelijk; de vraag is waar de stad wil staan. De raad vernam die 20% ook van de accountant. De vraag is of dit past bij een stad als Utrecht waarbij investeringen relatief hoog zijn. Hij vraagt de wethouder hoe de raad in positie komt om te kunnen zeggen dat op basis van de ratio die bij Utrecht past een stap extra is te maken; dat is wat hem betreft nodig om als raad in positie te komen en niet steeds met de rug tegen de muur te staan; met 20% solvabiliteit is niet meer te investeren. Dat is wat nu gaande is.

De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat ook op het nieuw in te stellen investeringsplafond gestuurd wordt.

De heer Van Steeg (CDA) lijkt dat daarvan een onderdeel. Hij noemt de andere aspecten zoals het weerstandsvermogen, de belastingcapaciteit, de solvabiliteitsratio, de netto schuldquote - al die ratio's zeggen iets over waar de gemeente staat. Nu wordt gezegd 20%; de vraag is of die 20% past bij een stad als Utrecht. De accountant zegt dat het natte vingerwerk is. Hij zou er niet voor pleiten daar dik onder te gaan zitten, hij zou er wel voor pleiten beter in te schatten op welk punt het stadsbestuur wil dat de gemeente staat. Dan kan de raad proactief een keuze maken en niet achteraf constateren dat de raad eigenlijk niets kan.

De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat het bestuur dit voor veel ook heeft. Het stadsbestuur blijft ook onder de limiet, het weerstandsvermogen op 1,0. Het college zit nu op 20% voor de solvabiliteit. Hij vraagt wat de heer Van Steeg mist.

De heer Van Steeg (CDA) mist de onderlinge verhouding tussen de ratio's - er zou ook een ratio moeten te zijn voor belastingcapaciteit. Hij refereert aan de inbreng van de heer Dijkstra. Zij vraag is ook of het getal past bij een stad als Utrecht of gaat het om nattevingerwerk. Daarin is zijns inziens nog een slag te maken. Dat betekent dat veel meer gestuurd kan worden in de financiële controle. Ook daarin moeten zijns inziens stappen worden gezet.

De heer Van der Zweth (PvdA) krijgt de indruk dat het niet alleen gaat om het benutten van de belastingcapaciteit; de partijen de rechterflank willen dat om te voorkomen dat belastingen worden verhoogd en dat bezuinigd kan worden. Dat is een politieke keuze die uitvoerig in de raad wordt besproken. Hij ziet het gaat niet dat de heer Van Steeg nu schetst.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat het investeringskredieten nog niet is en hij zegt dat in de context van de uitspraak van de heer Van der Zweth over dat alle ratio's er al zijn. Het investeringskrediet had er al moeten zijn. Er zijn nog stappen te zetten om veel meer in control te komen over wat de stad uitgeeft en wat de stad investeert.

De heer Claasen (GroenLinks) vraagt hoe vaak de heer Van Steeg de vraag Investeringskrediet eerder heeft gesteld.

De heer Van Steeg (CDA) antwoordt dat hij die vraag eigenlijk heel vaak gesteld heeft. Al jaren spreekt hij over het onder controle brengen van het planningsoptimisme. Dat is eigenlijk een vorm van het investeringsplafond. Daarmee is het investeringsplafond er zelf nog niet. Al vaker heeft hij gezegd dat op mobiliteit minder geïnvesteerd moet worden.

De heer Claasen (GroenLinks) begrijpt dat het CDA al uitgebreid gesproken heeft over het planningsoptimisme. Die discussie heeft de hele raad terecht gevoerd met het college. Er zijn ook partijen die specifiek op investeringen, of op specifieke investeringen hebben gezegd die niet te moeten doen. Hij verneemt die voor het eerst over het investeringsplafond als zodanig. Mocht dat nodig zijn laat hij zich graag corrigeren.

De heer Van Steeg (CDA) bevestigt en benadrukt dat dit eerder aan de orde is geweest. Hij zal het opzoeken.

Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn over het sociaal domein. Hij zal daar morgen ook op ingaan. Hij deelt wat de adviescommissie daarover heeft gezegd; dat moet passen binnen de planning en control cyclus. Zoals het nu is, is het heel erg algemeen. Er bestaat geen vat op wat er gaat gebeuren. Hij had verwacht veel verder te zijn wat dit precies financieel betekent in de komende jaren en welke keuzes daarin worden gemaakt. Op dit moment is de raad niet in positie om dat te doen; de raad moet wel in positie blijven. Wanneer dit niet kan worden gedaan binnen de cyclus zoals de raad die kent, zal daarvoor een apart moment moeten gekozen.

Daarnaast gaat hij in de 2 miljoen euro reserve; ook daarover heeft zijn fractie twijfels; is dat op dit moment nodig om de hervormingen van de grond te krijgen. Het wordt hem niet duidelijk ook niet in de briefings waarom dat bedrag nodig is en wat dat precies gaan bijdrage aan de brede hervormingen in het Sociaal Domein.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) stelt een informatieve vraag. Leest de 2 miljoen euro wel in het raadsbesluit, maar het andere voorstel over de verschuiving tussen de programma's is geen raadsvoorstel. Hij vraagt waarop de heer Van Steeg doelt.

De heer Van Steeg (CDA) doelt op meer grip voordat de raad daarover een besluit kan nemen. Daarvoor is nog werk nodig van het college, wat hem betreft.

Hij vervolgt zijn inbreng.

Hij sluit zich aan bij de inbreng van heer Claasen over de opmerking van de Rekenkamer wanneer de gemeente Utrecht een reserve gaat instellen; die analyse moet nog worden gemaakt, maar ook nog de inhoudelijke analyse van de verschillende reserves. In deze programmabegroting staan veel reserves waarin wat hem betreft

670 nog ruimte zit. Die analyse is nog niet diep genoeg gemaakt, als het gaat om
bijvoorbeeld de reserves armoede en schuldhulpverlening. De raad kreeg daarover
vorig jaar een brief waarin stond dat die reserves er nu niet meer moeten zijn; er zit
nog 5 miljoen euro in waarvan geen analyse gemaakt wordt. Dat komt doordat er
vanuit het Rijk meer middelen zijn; daar is zijns inziens ruimte. Hij vraagt of de
wethouder bereid is de desbetreffende analyse scherper te maken; zowel op de
keuze voor de instelling van de reserve, als op de reserve zelf inhoudelijk en de
ruimte die er is zo dat de raad ook echt in positie wordt gebracht om daarin andere
keuzes te maken. Dat staat ook in de Tegenbegroting van zijn fractie; dan is het
sturen in de mist als het gaat om sommige reserves. Hij komt hierop terug in de
commissies in de komende dagen.

680 Hij dankt het college voor de uitwerking van de september circulaire; hij ziet de
ruimte niet die de VVD zag. Hij is het er wel over eens dat geprobeerd moet worden
om de OZB zo laag mogelijk te houden.

Voor hem is de speciale uitkering nog wel een punt. Daarvan is gezegd dat het
kabinet voorstelt daarmee te stoppen. Hij vindt dat op zich positief. Dat brengt de
raad naar hij hoopt beter in positie dat meer zicht komt op waar het geld heen gaat.
Er wordt ook een bezuiniging voorgesteld van 10%. Het college zegt daarvan dat niet
te zullen halen en dat er een nadere uitwerking komt. Hij verwacht dat dat wel weer
een bezuiniging zal zijn op het sociale domein. Hij vraagt of de wethouder daarover
al iets kan zeggen en of de wethouder kan toezeggen dat mochten daar nog klappen
690 vallen die klappen niet ten koste gaan van het sociale domein waar toch al zware
klappen vallen en waar toch al een zware bezuinigingsopgave ligt.

De heer Peters (D66) feliciteert de heer Van Heuven met diens Tegenbegroting. Hij
vindt die Tegenbegroting lovenswaardig.

Hij vindt het onvermijdelijk te spreken over het financiële zware weer waarin
gemeenten zich momenteel bevinden. Utrecht is tot zijn spijt geen uitzondering.
Zoals het CDA al zei dat gewezen kan blijven worden naar het Kabinet, maar dat de
realiteit is dat Utrecht zijn eigen verantwoordelijkheid moet nemen om hier doorheen
te komen. Dat vraagt om scherpe maar noodzakelijke keuzes. D66 staat voor solide
700 overheidsfinanciën zo dat dit bestuur toekomstige generaties niet opzadelt met de
gevolgen van de besluiten van vandaag. Het gaat hem om de weerbaarheid van de
gemeente, en dat de gemeente kan blijven investeren in wat echt nodig is voor de
stad. Zijn fractie is blij dat het college met deze wethouder aan het roer staat en dat
het college er hetzelfde in staat.

Investeren betekent voor hem keuzes maken. Die keuzes moeten verstandig en
efficiënt zijn. De investeringsplafonds zijn wat hem betreft daarvoor een belangrijk
instrument. Die plafonds zorgen ervoor dat gericht geïnvesteerd wordt in wat echt
belangrijk is zonder de financiële grenzen te overschrijden; het gaat daarbij om
financierbaarheid, haalbaarheid, en betaalbaarheid. Dat zijn voor zijn fractie de juiste
710 kaders om op een verantwoorde en duurzame manier te blijven investeren in de
toekomst van Utrecht.

Zijn fractie wil niet stoppen met investeren maar de financiële gezondheid van de
stad niet in gevaar brengen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt waar D66 de keuzes maakt voor de investeringen.

De heer Peters (D66) vraagt wat de VVD precies bedoelt.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of D66 ook vindt dat de mobiliteit afgeschaald kan

zoals het CDA van mening is.

De heer Peters (D66) antwoordt ontkennend.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt waarvoor D66 dan wel kiest.

720 **De heer Peters** (D66) licht toe dat hij van mening is dat domeinbreed geïnvesteerd moet blijven worden. Daarvoor zijn de plafonds heel goed. Dan gaat het om gericht investeren en niet alleen in mobiliteit, en niet alleen in groen, en niet alleen in woningbouw, maar in alle domeinen. Ook in de economie.

Hij vervolgt met in te gaan op de belastingdruk. De VVD en D66 kunnen elkaar daarop vinden, zoals op veel punten. Die is momenteel 31% hoger dan het landelijk gemiddelde. Dat baart ook D66 zorgen. D66 zit in een coalitie die heeft besloten de lasten opnieuw te verhogen. Dat valt voor zijn fractie niet licht. Die lasten moeten omhoog om te kunnen blijven investeren in de stad. Hij beseft dat dit een impact heeft op de bewoners. Het gaat om de mensen die Utrecht draaiende houden en die
730 hier hun toekomst willen opbouwen.

Mevrouw Ramaker (VVD) is heel benieuwd te vernemen wat D66 terug heeft gekregen van de rest van de coalitie bij het bieden van dit offer.

De heer Peters (D66) merkt op dat de VVD ook betrokken was bij de voorjaarsnota waar verschillende amendementen mede zijn ingediend door D66 en zijn aangenomen. Hij gaat ervan uit dat mevrouw Ramaker dat beseft.

Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dat niet in verhouding staan tot de 18 miljoen euro per jaar OZB verhoging als het gaat om de amendementen met de financiële dekking.

740 **De heer Peters** (D66) begrijpt dat de VVD dat zegt. Hij herhaalt zijn woorden over het niet licht nemen van het besluit niet nog hoger worden. D66 staat achter dit besluit en waar hij hoopt samen met de VVD de lasten niet hoger te laten worden.

Mevrouw Ramaker (VVD) stelt de vraag aan D66; wat zou D66 kiezen wanneer hij alleen op de wereld was.

De heer Peters (D66) kiest dan voor een stad waarin Utrechters volop kunnen bloeien, waarin geïnvesteerd wordt in de economie, een duurzame stad die klimaat neutraal is een stad waar mensen met het OV gemakkelijk kunnen komen, met mooie fietspaden, een groene stad, een biodiverse stad, een kansrijke stad met onderwijs voor iedereen. Dat is een stad waar D66 voor staat.

750 **De heer Van Steeg** (CDA) merkt op dat de heer Peters terecht een punt maakt van de 31% belastingdruk. Maar een belangrijk onderdeel daarvan, waardoor het inderdaad op de juiste gezinnen valt, is de afvalstoffenheffing waarvan D66 de instigator was, een groot voorstander. Hij vraagt hoe de heer Peters met terugwerkende kracht daar naar kijkt.

De heer Peters (D66) noemt dat een van de dingen waarmee zijn fractie blij is. Hij begrijpt dat heer Van Steeg het gezin als hoeksteen van de samenleving beschouwt. Utrecht heeft ook heel veel singles, alleenstaanden. De betaalden mee aan het afval van alle gezinnen. Deze manier van afvalstoffenheffing een eerlijker manier van innen.

760 **De heer Van Steeg** (CDA) doet de suggestie een lagere toon aan te slaan ten opzichte van de belastingdruk. Dat is de belangrijkste oorzaak van de druk op de grote gezinnen. Wanneer hij daarvan echt een punt maakt zou dan daar naar gekeken moeten worden.

De heer Peters (D66) komt op voor ook de alleenstaanden. Hij herhaalt zijn argumenten.

De heer Van Steeg (CDA) kan op zich de redenering volgen; het gaat er wel om dat de heer Peters zegt dat de lasten veel te hoog zijn. Dat wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door dat voorstel. Hij vraagt of de heer Peters het eens is in het licht van de zojuist gevoerde discussie, dat op de belastingdruk eigenlijk ook een ratio, of een maximum zou moeten zitten zo dat de raad daarop kan sturen. Zoals bij alle indicatoren.

De heer Peters (D66) vindt dat geen gek idee. Hij vermoedt wel dat zijn fractie er anders in staat als het gaat om de hoogte van de druk. Hij hoorde de heer Van Steeg zojuist spreken over 20%; hij vindt dat aan de lage kant. Wat zijn fractie betreft wordt de belastingdruk niet hoger dan de druk die op dit moment bestaat.

Mevrouw Hessel (UtrechtSolidair) denkt aan rood asfalt met fietspaden als het gaat om mobiliteit. Alle ondernemers klagen steen en been. Zij noemt een voorbeeld van een ondernemer die door de vergunningen 10 jaar over heeft gedaan om appartementen te realiseren. De Catharijnesingel wordt nu geknipt en is geen doorgaande weg meer. Zij vraagt naar het belang van ondernemers en mobiliteit in de ogen van D66.

De heer Peters (D66) vindt het belangrijk dat goed geluisterd wordt naar klachten en dat goed gekeken wordt dat niet de hele binnenstad overhoop wordt gegooid in één keer zo dat ondernemers onbereikbaar zijn. Daar zijn tot op de dag van vandaag lessen op te leren. Dat neemt niet weg dat de stad onderhouden moet worden, waar aan werven gewerkt moet worden, waar ook aan wegen gewerkt moet worden, aan riolen. Het is klaarblijkelijk dat ook wegen soms opengebroken moeten worden. In zijn beleving hebben veel ondernemers daarvoor begrip.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) merkt op dat zelfs op Rijnsweerd 100 parkeerplekken worden weggehaald en een 30 km zone ingevoerd, terwijl daar geen doorgaand verkeer is. In Overvecht stond het verkeer gisteren helemaal vast, want overal wordt rood asfalt en geknipt; Utrecht wordt haars inziens een onbereikbare stad. Zij merkt op dat alle ondernemers hetzelfde zeggen. Zij stelt dat het leven van ondernemers in Utrecht onmogelijk wordt gemaakt.

De heer Peters (D66) gaat graag een kop koffie bij mevrouw Hessel drinken om te leren hoe zij alle ondernemers te spreken krijgt.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) houdt zich aanbevolen.

De heer Peters (D66) vervolgt zijn inbreng met de oproep ervoor te waken dat Utrecht niet alleen een plek wordt voor alleen de hoogste inkomens en voor de mensen die afhankelijk zijn van ondersteuning, maar juist ook voor de middengroep die hij zojuist aanhaalde. Zij vormen de ruggengraat van de stad. Zij verdienen een gemeentebestuur dat hun stem hoort, ook als dat een stem is die dagelijks gehoord wordt, of terug gezien wordt in de mailboxen. Zijn fractie heeft niet voor niets de positie aangekaart van de woningzoekenden in de middenmoot. In deze raad richten de debatten zich vaak op uitersten: de hele rijke woningeigenaren die meer moeten inleveren en de inwoners met de laagste inkomens die ondersteuning nodig hebben. De groepen verdienen aandacht.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) merkt op dat de middengroepen uit Utrecht verdwijnen. Zij schetst het gevolg van het beleid. Zij vraagt waar het blijkt dat D66 de middengroep belangrijk vindt. Zij vraagt een voorbeeld.

De heer Peters (D66) verwijst naar zijn spreektekst. Hij geeft de indruk dat mevrouw Hessel en hij aan dezelfde kant staan.

Hij vervolgt zijn inbreng met te benadrukken dat deze groepen (de uitersten)

aandacht verdienen. De grootste groep Utrechtse valt er tussenin. Het is de groep waarop Utrecht draait. Wat hem betreft moet het stadsbestuur de middengroep centraal stellen in de keuzes en hen moet beschermen tegen onredelijke lastenverzwaring. Wanneer de groep genegeerd wordt, het keert het stadsbestuur dat Utrecht zich minder divers wordt en minder toegankelijk voor mensen met een gemiddeld inkomen. Precies wat mevrouw Hessel zojuist zei. Den Haag en Eindhoven laten wel zien dat het ook mogelijk is [te besturen] met een lagere belastingdruk. Dat zijn steden die wel aantrekkelijk blijven voor ook middeninkomens.

Waar het gaat over de hervormingsbezuinigingen en de bezuinigingen in het algemeen en specifiek in het sociaal domein, zet de heer Peters uiteen dat het uiteindelijk de bedoeling is dat een hervorming leidt tot een bezuiniging. Daarover is iedereen het eens. Uit de technische sessie over de programmabegroting werd duidelijk dat het allerm minst zeker is en dat er bovendien investeringen nodig zijn om een hervorming te realiseren. Dat zit hem dwars. Wat hem betreft moet er een zekere mate van garantie zijn dat de doelen die het stadsbestuur voor ogen heeft ook daadwerkelijk bereikt worden. Hij vraagt of het college bij de verdere uitwerking van de hervormingsbezuinigingen inschat wat de kans van slagen is op een dergelijke bezuiniging en welke risico's gelopen wordt. Hij denkt dat de raad daarmee beter in positie wordt gebracht.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of D66 van mening is dat het voorbarig is om 2 miljoen euro te reserveren terwijl aan de voorkant niet bekend is wat de kans van slagen is. Hij maant tot voorzichtigheid op het nemen van een voorschot.

De heer Peters (D66) vindt dat dat voorschot genomen moet worden wanneer dat nodig is. Hij wil wel graag de kans van slagen weten. Wanneer de kans heel klein is, moet het bestuur zich achter de oren krabben.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat vorig jaar zomer dit aangekondigd is; het gaat om ruim 10 miljoen euro. Nu is het bestuur een jaar verder en er is nog heel weinig bekend over de hoek, de richting, wat mogelijk is; hij ontbreekt een plan van aanpak. Het enige dat bekend is, is de reservering van 2 miljoen euro aan de voorkant in de vorm van een voorinvestering. Hij vindt de volgorde vreemd. Hij vraagt of D66 die volgorde ook vreemd vindt.

De heer Peters (D66) vindt dat zo niet. Hij begrijpt de beweging die nu wordt gemaakt, en de denkrichting die het college inslaat. Hij wil dat absoluut zo snel mogelijk. Er is geen ongelimiteerde capaciteit; het gaat om een ingewikkelde kwestie. Hij zou de heer Dijkstra willen vragen het college daarin ademruimte te geven en achteraf te controleren of dat goed is gegaan.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat wanneer er een goed beeld is, ook bekend kan zijn wel bedrag voldoende is om vooruit te investeren; wellicht 1 miljoen. Hij vindt dat de 2 miljoen euro een wilde slag in de lucht is. Dat zegt hem iets over de vreemde manier van aanpak. Hij herhaalt zijn vraag aan D66.

De heer Peters (D66) heeft in de zin het college iets hoger zitten dan de heer Dijkstra. Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn.

Hij vindt de bezuinigingen een enorme opgave voor de afdeling Financiën die al te kampen heeft met een flinke werkdruk. Volgens hem moet het stadsbestuur eerlijk zijn en zich afvragen of de gemeente Utrecht op dit moment de kennis en capaciteit in huis heeft om de hervormingsagenda en de bezuinigingen goed uit te werken. Hij legt de vraag voor of wellicht toch een deel van het budget dat hiervoor gereserveerd

is, ingezet moet worden voor de inhuur van externe expertise. Hij verneemt graag een eerlijke reactie van het college.

Ondanks de huidige bezuinigingen wil zijn fractie blijven investeren in een leefbare en duurzame toekomst van Utrecht. In de woningbouw, in duurzaamheid en de essentiële voorzieningen moet geïnvesteerd blijven worden. Elke bezuiniging die nu doorgevoerd wordt, is bedoeld om Utrecht financieel gezond te houden voor volgende generaties. Het is te vergelijken met de reparatie van het dak; nu ingrijpen betekent narigheid voorkomen op een later moment.

870 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) merkt op dat de programmabegroting het teken staat van de bezuinigingen en de hervormingen die bij de Voorjaarsnota aangekondigd werden. Het raadsvoorstel en de zijn een stuk leesbaarder; de wens bestond bij de raad het is gelukt.

Inhoudelijk ziet hij weinig nieuws in deze begroting. De programma's zijn als aangekondigd in de Voorjaarsnota aangepast; er zijn veel pijnlijke keuzes geland. Het gaat om bezuinigingen voor 30 miljoen euro, omdat er een tekort is van 90 miljoen euro. Dat kan niet zonder kleerscheuren. Dat is terug te zien op elke pagina.

880 Hij ziet dat er ook inkomsten verhoogd worden en gebruik gemaakt van reserves; hij vindt dat prima. Hij leest interessante teksten over het weerstandsvermogen, schuldquote en solvabiliteitsratio. Hij ziet dat het college niet alleen kiest om te snijden, maar ook om te investeren. Dat moet vanwege allerlei crises. Dat neemt niet weg dat er keuzes worden gemaakt die niet van zijn partij zijn.

Hij maakt nog twee algemene financiële opmerkingen. Hij leest dat jaarlijks vele miljoenen geïnvesteerd worden in de groei van de stad; zijn fractie wordt dan om rustig. Zijn fractie zou liever zien dat geïnvesteerd wordt om de groei van de stad op te vangen. Wat hem betreft mag gestopt worden met het sturen op groei; hij veronderstelt het standpunt van zijn fractie als bekend.

890 Hij ziet in het raadsvoorstel dat de geldstromen van het Rijk ingewikkeld zijn en dan vooral de te verwachte en de daadwerkelijke hoeveelheid en de onzekerheid daarover ook wat betreft de timing wanneer iets precies duidelijk wordt. Hoe ingewikkeld het is, is voor hem iets duidelijker geworden dan in de vorige programmabegroting. Hij juicht het toe dat de inzichtelijkheid is. Hij blijft het pijnlijk vinden dat de bestending van de financiële kennis in het stadskantoor 1 miljoen euro moet kosten. Sprekend over een bezuiniging, vindt hij dat veel geld.

900 Wat nieuw is voor zijn fractie is dat voor het eerst een Tegenbegroting is gemaakt; onder de noemer plan B voor een beter Utrecht, presenteert zijn fractie 19 pagina's aan voorstellen die Utrecht diervriendelijker, groener en ook sociale maken. Zijn fractie buigt 20 miljoen euro om, zonder de OZB te verhogen. De Tegenbegroting van de Partij voor de Dieren is gisteren gedeeld met de raad en het college, en de Tegenbegroting is beschikbaar gesteld op de website van zijn partij. Zijn partij zal die tegen begroting zeker gebruiken in de commissies.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat in de Tegenbegroting mooie voorstellen staan; alleen met betrekking tot de dekking valt het hem op dat de Partij voor de Dieren geld weghaalt bij de ondernemers, de lasten verhoogt van inwoners en kort op Veiligheid. Hij legt de vraag voor of het echt niet mogelijk was geld weg te halen bij mobiliteit bij Ruimte; dat had zijns inziens in de lijn gelegen van het verhaal van de heer Van Heuven.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) doet dat zeer zeker in een mobiliteitsproject: een zijns inziens ongewenst mobiliteitsproject: de verbreding van de Noordelijke Randweg. Op veiligheid bezuinigt de fractie zeer matig, namelijk de flexibele camera's in de stad. Daar gaat het om niet heel veel geld. Hij haalt wel wat geld weg bij het Ondernemersfonds, niet door de lasten te verhogen maar door de lasten anders te verdelen.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat het geld dat gemoeid is met het ondernemersfonds bijna de volledige dekking is voor de Tegenbegroting; hij vindt dat niet in verhouding. Hij refereert aan de inbreng van de Partij voor de Dieren over de groeiende stad; wat hem betreft had deze partij meer geld daar vandaan kunnen halen.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat driekwart van de tegenbegroting op het Ondernemersfonds leunt. Hij kijkt ook naar andere economische posten, bijvoorbeeld Utrecht marketing. Door het stimuleren van de economische groei in Utrecht, wordt er voor gezorgd dat de stad weer groeit. Ook zijn partij is ook niet zo dol op bepaalde lobbyprojecten. Hij ziet ook wel dat door veel dingen zaken ingewikkelder worden, lobbycapaciteit nodig is om zaken te kunnen opvangen.

De heer Van der Zweth (PvdA) complimenteert de partij voor de dieren met diens Tegenbegroting. Hij merkt op dat met de Tegenbegroting de verhoging van de OZB ook niet teruggedraaid wordt.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) bevestigt dat de bezuinigingen niet teruggedraaid worden op de OZB. Hij begrijpt de verhoging. Vooralsnog steunt zijn fractie die lijn. Voor mensen met een eigen huis en een krappe beurs gaat de OZB wel drukken. Zijn fractie buigt andere zaken om waardoor de sociale voorzieningen wel in stand gehouden worden.

De heer Peters (D66) schrok van het potje Ondernemersfonds. Hij vraagt zich af of de partij voor de dieren en hij is nagegaan wat het Ondernemersfonds precies inhoudt.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) heeft goed gekeken wat het Ondernemersfonds doet. Hij vindt dit een vreemd fonds. Hij is het niet eens met de doelstelling, namelijk de stimulering van de economie. De omvang blijft meegroeien met de verhoging van de OZB en dat terwijl de OZB Woningen naar de algemene middelen gaan en de OZB Niet-woningen naar het eigen fonds gaan. Vervolgens is het fonds ook nog eens regelarm. Ondertussen is het fonds ook nog oneerlijk, want de rijke gebieden binnen het Ondernemersfonds houden het geld binnen het rijke gebied, en de arme gebieden houden het geld in die gebieden en krijgen dus niet meer geld.

De heer Peters (D66) merkt op dat de heer Van Heuven selectief gekeken heeft naar wat het Ondernemersfonds inhoudt. Eigenlijk is het Initiatievenfonds voor niet OZB-eigenaren; dus ook voor sportclubs. Er gebeurt heel veel op de duurzaamheid vanuit het fonds. Hij noemt enkele voorbeelden van projecten daarvan. Die projecten moeten dan van ander geld betaald worden wanneer hiermee gestopt wordt. Moet er dan geen bomenbal of klimaatscan uitgevoerd worden?

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) heeft dat ook gezien. Daarom stelt hij voor dat een deel van de activiteiten die vanuit het Ondernemersfonds betaald worden, betaald worden vanuit het Initiatievenfonds waarop het college 25% bezuinigt en zijn fractie die bezuiniging ongedaan wil maken. Hij ziet ook wel dat het Ondernemersfonds zaken organiseert zoals een Barbecue op lage weide of het mee

sponsoren van een marathon of camera's had ophangen; zijn fractie vindt dat geen belangrijke activiteiten.

960 **De heer Peters** (D66) hoort de heer Van Heuven daarover niet bij het Initiatievenfonds; ook daar kunnen barbecues georganiseerd worden. Waarom mag een Ondernemersfonds dat niet doen en een Initiatievenfonds wel; hij vindt dat selectief beleid.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) antwoordt dat hij die mening niet is toegedaan. Het grote verschil zit in de groene en sociale doelstelling van het Initiatievenfonds, terwijl de doelstelling van het Ondernemersfonds het bevorderen van de economie is. Door de economie te stimuleren ontstaat uitstoot van vieze stoffen, klimaat opwarming et cetera. Hij herhaalt de andere aspecten die hem tegen maken op het Ondernemersfonds.

970 **De heer Peters** (D66) vindt dat de heer Van Heuven te snel voorbijgaat aan de goede dingen die het Ondernemersfonds doet.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) repliceert dat door het geld niet binnen het Ondernemersfonds te houden, maar de OZB op niet-Woningen, op een andere manier te investeren, is nog steeds veel goeds te doen op het gebied van groen, van duurzaamheid, diervriendelijkheid. Dan gaat het geld via de Raad of via het college; nu gaat het geld via het Ondernemersfonds dat regel-arm is. Zelfs evenementen met levende dieren zouden gesubsidieerd worden via dat fonds; hij vindt het niet oké.

De heer Maas (VOLT) vraagt of bekend is of het Ondernemersfonds over reserves beschikt.

980 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) durft dat niet te zeggen. Hij denkt dat elk fonds over reserves beschikt.

De heer Maas (VOLT) meent zich te herinneren dat het Ondernemersfonds ongeveer 2 miljoen euro reserve heeft; in het kader daarvan zou hij de opmerking van D66 in een ander licht willen bezien.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vraagt welk licht dat dan is.

De heer Maas (VOLT) antwoordt dat het Ondernemersfonds eerst zijn reserves dan maar opmaakt.

990 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) vindt dat een goed idee. Er gaat steeds meer geld naar het Ondernemersfonds door alle verhogingen; al dat geld blijft binnen het Ondernemersfonds. Zijn intentie is in het slotdebat zaken te regelen met een deel van het geld dat naar het Ondernemersfonds gaat.

De heer Snijder (Student & Starter) feliciteert de Partij voor de Dieren met de tegenbegroting. Hij hoorde de partij voor de dieren spreken over lastenverzwaring; hij vraagt of de inning van gemakkelijksheidsretributie een lastenverzwaring is.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) heeft niet gesproken over lastenverhoging; hij heeft gezegd de OZB niet te verhogen. Hij bevestigt een aantal zaken voor te stellen waarin zijn partij belastingen verhoogt. Zo wil hij de parkeeropbrengsten een tientje per kwartaal verhogen. Hij introduceert ook de gemakkelijksheidsbelasting, of de festivaltaks. Dat lijkt zijn partij een goed idee

1000 **De heer Snijder** (Student & Starter) is het daarmee niet eens; dit is zwaar voor kleine ondernemers en kleine organisatoren. Hij hoopt dat de partij voor de dieren dit beseft. Bovendien worden de kaartjes ook duurder.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) deelt mee dat in Amsterdam daarvoor een goed systeem is gekozen; kleine evenementen hoeven daaraan niet mee te betalen. Hij stelt vragen bij de stelling als zouden mensen het niet meer kunnen

betalen. Er zijn nog steeds mensen die graag naar festivals gaan.

De heer Snijder (Student & Starter) concludeert dat de Partij voor de Dieren hele andere geluiden gehoord dan zijn partij. Hij krijgt die geluiden wel te horen valt jonge mensen en van kleinschalige ondernemers organisatoren krijgt hij te horen dat het hen steeds moeilijker wordt gemaakt en dat ze hun toekomst mogelijk niet meer in Utrecht zien.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat er nog steeds een gevarieerd, aantrekkelijk en dynamisch festival aanbod is in Utrecht.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat het Ondernemersfonds een van de unieke participatietrajecten is een stad. Daarop valt veel af te dingen. Hij vraagt of de Partij voor de Dieren ziet dat dit uniek is en een waarde heeft en dat dit niet compleet afgebroken moet worden.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) noemt het Ondernemersfonds een onderonsje van ondernemers voor ondernemers. Hij stelt vragen bij de stelling als zou dat participatie zijn.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) deelt met de heer Van Heuven dat er kritiek kan zijn op hoe het gaat in sommige trekkinggebieden; daarop moet het bestuur alert zijn. Hij laakt de term onderonsje voor ondernemers. Daarmee wordt hen geen recht gedaan. Dit helpt niet om participatie verder brengen in de stad.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) ziet de participatiewaarde van het Ondernemersfonds niet zo. Hij ziet dat ze een enorm grote economische doelstelling hebben; dat neemt niet weg dat hij ziet dat zij leuke dingen doen. Zijn voorstel is een deel van het Ondernemersfonds over te brengen naar het Initiatievenfonds zo dat andere leuke initiatieven door kunnen gaan.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) bevestigt dat er teveel onterechte automatische groei zit het fonds; hij vraagt of de Partij voor de Dieren tegen begroting hierop kan aanpassen om met duidelijkere doelen voor het fonds enkele verbeteringen aan te brengen; hij zou dan de Tegenbegroting mogelijk kunnen steunen.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) zou het een unicum vinden wanneer een partij Tegenbegroting van een andere Partij steunt; wat dat betreft neemt hij de feedback graag mee naar de fractie. Hij kan wel zeggen dat zijn partij richting het slotdebat met amendementen zal komen waarin zijn fractie delen van het Ondernemersfonds zal gebruiken voor belangrijke dingen. Wanneer de heer Dijkstra spreekt over 4 miljoen, lijkt hem dat een mooi bedrag. Dat zou een miljoen te gebruiken zijn voor de LVV en is 3 miljoen te gebruiken voor het afbouwen van reclame in de openbare ruimte.

De heer Van Heuven vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met in te gaan op het afschaffen van de hondenbelasting; hij blijft hondenbelasting bijzonder vinden omdat maar op één van de diersoorten belasting wordt geheven en dat de inkomsten naar de algemene middelen gaan. Zijn partij wil ook de leges versneld kostendekkend maken. Zijn fractie wil ook de brug-, schut- en havengelden verhogen, en daarbij rekening houdend met het idee dat verdere verhoging leidt tot minder inkomsten. Hij herhaalt zijn argument over de vervuiling en refereert aan zijn interruptie.

Mevrouw Ramaker (VVD) complimenteert de Partij voor de Dieren met deze tegen begroting. Zij heeft de Tegenbegroting met ontzettend veel interesse gelezen. Ook de VVD pleit al jarenlang voor de afschaffing van de hondenbelasting en ook voor het kostendekkend maken van de leges. Zij vraagt of de Tegenbegroting aanstuurt op een zo groen mogelijke stad.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) antwoordt bevestigend; zijn partij streeft naar een ecocentrale staat in plaats van een egocentrale stad. In een dergelijk stad staan niet de korte termijn belangen van de mens centraal, maar van alle belangen van mens, dier en klimaat.

Mevrouw Ramaker (VVD) begrijpt dat de Partij voor de Dieren liever geen blik op straat of op het water ziet.

1060 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) vult aan: vanuit het idee dat de vervuiler betaalt.

Mevrouw Ramaker (VVD) komt daarmee op het punt dat een groot deel van de dekking van de Partij voor de Dieren uit de parkeergelden komt. Zij vraagt hoe de stad er het gaat doen met minder parkeerinkomsten wanneer alle partijen het ideaal van de Partij voor de Dieren steunen.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vindt dat een leuke vraag. Daarover heeft zijn fractie nagedacht. In de programmabegroting staat hierover iets dat op termijn minder parkeerinkomsten zullen zijn omdat parkeren duurder wordt en meer geparkeerd moet worden. Wanneer drastisch vergoend wordt, zal de stad op zoek moeten gaan naar andere m; maar dan is wel een belangrijk doel verwezenlijkt.

1070 **De heer Maas** (VOLT) vraagt waarom de hondenbelasting af te schaffen wanneer het principe gevolgd wordt van dat de vervuiler betaalt.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) refereert aan het debat vorige week in de commissie. Het standpunt van zijn partij over de hondenbelasting is dat er principieel geen belasting geheven moet worden op levende wezens; wanneer dat dan toch gedaan wordt in het geval van honden, moet er ook voor gezorgd worden dat de opbrengsten van de hondenbelasting naar hondenwelzijn gaat; dat gebeurt niet.

1080 **De heer Maas** (VOLT) is het daarmee eens; hoewel wel degelijk belasting geheven wordt op mensen. VOLT zou een groot voorstander zijn van belasting op elk huisdier om daarmee het huisdiergebruik in Nederland drastisch te verminderen. Hij heeft begrepen dat de opbrengst van de hondenbelasting wel degelijk ook nodig is om de overlast door honden te beperken.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) zet uiteen dat technisch de opbrengsten van de hondenbelasting naar de algemene middelen gaat. Feitelijk wordt vanuit de algemene middelen betaald aan de hondenveldjes in opruim mogelijkheden. Het is hem nooit duidelijk geworden wat de verhouding is tussen inkomsten en uitgaven. Hij heeft ooit vernomen dat de helft van de inkomsten gebruikt wordt voor de openbare ruimte. Hij is principieel geen voorstander van hondenbelasting.

1090 Hij rondt zijn bijdrage af met zijn interesse te uiten in wat de wethouder vindt van de Tegenbegroting.

Zojuist is iets gezegd over differentiatie afvalstoffenheffing. Bekend is ook dat gekeken gaat worden naar een differentiatie rioolheffing. Hij weet dat er een brief over komt en hij wacht die brief met belangstelling af.

Na afstemming met de commissie schorst **de voorzitter** de vergadering voor enkele minuten.

Hervatting van de vergadering

1100 **De heer Van der Zweth** (PvdA) vindt het mooi om in de Partij voor de Dieren een medestander te zien op de landelijke vreemdelingenvoorziening - zijn fractie steunt

het besluit om geld toe te voegen aan de LVV. Zijn fractie steunt ook de zoektocht. Hij vindt het ook mooi om te zien dat de Partij voor de Dieren het nu wel goed vindt om de U-Pas in te zetten voor de parkeervergunningen en de automobilititeit. Ook mensen met een laag inkomen hebben soms een auto.

Hij merkt op dat de begroting is samengesteld in een financieel ingewikkelde tijd; voor zijn fractie blijft de leidraad daarin heel helder en eenduidig: de sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen. Solidariteit staat voor zijn fractie voorop; dat betekent dat zijn fractie omkijkt naar de kwetsbaren [in de Utrechtse samenleving]. Zo zal de PvdA elk voorstel steeds beoordelen.

1110 In deze begroting is de reden te zien waarom het voor de PvdA van belang is om mee te doen, in het college te zitten, bij te sturen. In deze ingewikkelde tijd is te zien dat er meer geld naar armoede gaat (er gaat 900.000 euro naar het tegengaan van kinderarmoede), er gaat geld naar solidariteit op scholen (Het Solidariteitsfonds), van Wonen naar volkshuisvesting, een investering in de duurzame toekomst - het zit allemaal nog steeds in, ook al is het financieel mateloos complex.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat het solidariteitsfonds niet door de gemeente wordt betaald. Het gaat om ouderbijdragen; het idee van de PvdA is om dat geld in een Solidariteitsfonds te stoppen. Zij begrijpt niet waar over de PvdA nu spreekt.

1120 **De heer Van der Zweth** (PvdA) licht toe dat de gemeente het initiatief daartoe heeft genomen.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat het gaat om geld van ouders, vrijwillig gegeven. Dit staat buiten de gemeente. De PvdA vindt het prima dat dat geld herverdeeld wordt over de scholen.

De heer Van der Zweth (PvdA) bevestigt dat dat inderdaad het inhoudelijke punt is. Het gaat er om dat elk kind mee kan komen. Dit is op initiatief van de gemeente. Hij benadrukt dat de keuzes die gemaakt worden ertoe doen. Met de berichten van uitgaven die teruggeschroefd worden, is er over het geheel genomen geen rooskleurig beeld te schetsen.

1130 Het gaat om een vertaling van de Voorjaarsnota; in de programmabegroting zitten weinig inhoudelijke wijzigingen. Dat was ook de bedoeling.

Hij maakt het college complimenten voor de uitvoering van de moties en amendementen bij de Voorjaarsnota. Hij doet dan specifiek op de vragen over de LVV en de bijzondere bijstand. Het college kiest ervoor om die te dekken voor 2025. Dat zou anders niet gebeurd zijn met problemen voor de meest kwetsbaren in de stad. Voor zijn fractie zijn dit prioriteiten.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) veronderstelt dat de PvdA het jammer vindt of pijnlijk dat de LVV volgend jaar voor een deel wordt gedekt, maar dat er nog steeds een tekort is van 1 miljoen euro. De organisaties zijn op dit moment bezig om 20% te bezuinigen op die voorzieningen. Dat is nog steeds aan de orde.

1140 Op de dagondersteuning wordt volgend jaar een 10% bezuinigd. De bijzondere bijstand wordt voor twee jaar gered, maar vanaf 2027 wordt er weer fors op de 1 miljoen euro bezuinigd. Hij vraagt de reflectie van de PvdA daarop.

De heer Van der Zweth (PvdA) wijt dat aan het extreemrechtse kabinet. De gemeente moet dan het gat dichten in alle ingewikkeldheid van dien. Hij steunt de Partij voor de Dieren in zijn zoektocht naar middelen voor de LVV. Eigenlijk is hij van mening dat het Rijk hoort bij te plussen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) noemde drie voorbeelden en vraagt of de PvdA op die voorbeelden zo reflecteert. Zijn fractie wil in die strekking op de voorbeelden met

voorstellen komen.

1150 **De heer Van der Zweth** (PvdA) heeft zojuist uitgelegd hoe zijn fractie voorstellen zal beoordelen. Zijn fractie overweegt alles en beoordeelt hoe de meest kwetsbare te ontzien zijn. De LVV bezuiniging hakt er in en de problemen zijn daar te voorzien. Het stutten van de financiering van LVV is zijn prioriteit.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) brengt voor het voetlicht dat in Amsterdam niet bezuinigd wordt op de LVV-voorzieningen. De gemeente Utrecht dat die keuze ook kunnen maken. Daarvoor zijn ook voorstellen ingediend. Die zijn ook weggestemd ook door de PvdA. Hij is blij te vernemen dat de PvdA tot bezinning komt en dat de PvdA wellicht Samen met EenUtrecht naar budget gaat zoeken.

1160 **De heer Van der Zweth** (PvdA) heeft bij de Voorjaarsnota, ondanks dat het besluit van het rijk te laat kwam, alsnog met budgetten geschoven om het gat te dichten. De gemeente is daarin al ver gegaan. Dit heeft blijvende aandacht. Hij deelt dat met de heer Dijkstra.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de heer Van der Zweth met hem deelt dat ook voorkomen moet worden dat de gemeente jarenlang de financiering op haar nek neemt, terwijl dit feitelijk bij het Rijk ligt; zeker gezien de situatie in Den Haag moet wat hem betreft niet gezegd worden dat Utrecht dit voor de komende vier jaar gaat financieren.

1170 **De heer Van der Zweth** (PvdA) deelt dat met heer Van Steeg. Bij het besluit het gat te dichten is ook gezegd naar de eerstkomende jaar te kijken om niet dicht te lopen in de jaren daarop. Voorkomen moet worden dat het Rijk het over de schutting gooit naar de gemeenten.

Hij sluit zich aan bij GroenLinks en het CDA over de reserves. Hij had er meer van verwacht. Hij is uit op een verdieping bij de volgende Voorjaarsnota. Het is voor hem niet duidelijk waarom hierin geld zal moeten blijven zitten.

De heer Snijder (Student & Starter) begrijpt de vraag. Hij vraagt voorbeelden van de heer Van der Zweth. Dit is voor hem nog een beetje abstract.

1180 **De heer Van der Zweth** (PvdA) refereert aan de inbreng van de heer Van Steeg. Hij noemt de reserves rondom Europa vraagt zich af waarom Utrecht die wel heeft en de andere G4-steden niet. Er wordt 50% risico genomen inplaats van de 70% risico die er eerder stond; waarom 50%. Hoe groot is het risico dat de helft daadwerkelijk niet wordt betaald. Hij heeft dat soort vragen. De uitleg is summier. Deze discussie wordt al heel lange tijd gevoerd in het bestuur. De systematiek staat in de analyse.

Over het investeringsplafond heeft hij drie onderwerpen:

Zijn fractie vindt dat een logisch plan. Ook omdat hij de ambities te veel vindt. De arbeidskrachten zijn er niet om het uit te voeren. Het is logisch in zijn ogen dat op een andere manier gestuurd gaat worden.

1190 Hij leest van alles over het solvabiliteits risico; hij refereert aan de inbreng van de heer Van Steeg; dan moet ervoor gezorgd worden dat het risico niet onder de 20% zakt; dat lijkt nota bene pas in 2028 te gaan gebeuren. De tegelijkertijd wordt gezegd dat het investeringsplafond gehierijkt wordt. Dat zal alweer een verlichting geven waarom nu al budgetten verschuiven om de solvabiliteit goed te krijgen terwijl het investeringsplafond het ook gewoon gaat doen.

Zijn derde punt hangt hiermee samen: het weerstandsvermogen schiet naar 1,1. De afspraak was dat die op 1,0 gehouden zou worden. Het gaat dan om een bedrag van meer dan 10 miljoen euro. Dat is hoger dan de 1,0 weerstandsvermogen. Dat wordt beredeneerd vanuit het gegeven dat dit nodig is met al die andere ratio's vanwege de

1200 solvabiliteit. De gaat pas in 2028 met net 1% onder de 20%, terwijl het investeringsplafond zijn werk nog gaat doen. Kijkend in het verleden hoe de solvabiliteitsratio's zijn voorspeld, was die in 2020 24% en werd die 41%. Werd in 2021 30% voorspeld en werd het 38%. Daar zitten meerdere procentpunten tussen. Hij vindt dit niet een sterk verhaal. Moet het weerstandsvermogen eigenlijk niet terug naar de 1.0?

De heer Van Steeg (CDA) concludeert dat de heer Van der Zweth het eigenlijk met hem eens is dat de 195 miljoen euro aan investeringen die in 2025 wordt vrijgemaakt veel te hoog is en dat de gemeente die niet haalt. En dat daardoor uitgekomen wordt op een hogere solvabiliteit en dat een aantal investeringen uitgesteld moet worden naar het volgend jaar.

1210 **De heer Van der Zweth** (PvdA) antwoordt dat er al een proxy investeringsplafond inzit. Het gaat dan om 110 miljoen euro. Wat de heer Van Steeg vraagt zit in de cijfers en ook in de wijze waarop de ratio's worden berekend, ook die van de solvabiliteit. Die wordt nog gewijzigd.

De heer Van Steeg (CDA) brengt dit in verband met planningsoptimisme. Dat betekent dat veel investeringen opgeschreven worden maar niet gehaald. Hoe dan ook vindt hij het investeringskrediet enorm hoog. Hij vraagt hierop de uitleg van de wethouder. Wanneer dit herkend wordt van de afgelopen jaren, zou ook nu gezegd moeten worden minder te investeren en meer ruimte te creëren.

1220 **De heer Van der Zweth** (PvdA) licht toe dat het college dat nu doet met het investeringsplafond. Hij is het inhoudelijk niet oneens met heer Van Steeg; te zien was dat de investeringen niet waargemaakt konden worden. Volgens hem zitten die er nu in. Hij maakt een punt in relatie tot de solvabiliteit, maar dan ook in relatie tot het weerstandsvermogen.

De heer Snijder (Student & Starter) licht toe dat zijn beeld was, dat het college het weerstandsvermogen terug naar 1.0 zou brengen; dat staat volgens hem in het coalitieakkoord. Daar staat niet dat het altijd 1.0 zou moeten zijn. Daarnaast is het vrij duidelijk aangegeven dat het gemeentebestuur nu juist naar de solvabiliteit moet gaan; en dat geld overgemaakt moet worden naar de reserves. Omdat het anders op lange termijn niet goed gaat. Hij weet niet helemaal of hij de analyse deelt. Hij zou daarin verduidelijking willen.

1230 **De heer Van der Zweth** (PvdA) merkt op dat de heer Snijder twee dingen zegt; over solvabiliteit is het een inhoudelijke redenering. Hij begrijpt die bij 20%. Hij zakt net onder de 20% in 2028. De laagste afwijkende voorspelling in de afgelopen jaren was 7%. Die voorspelling viel 7% hoger uit dan gedacht. Dit is het meest conservatieve. Hij heeft die zorg niet. In het coalitieakkoord staat dat zo snel mogelijk teruggegaan moet worden naar 1.0 wanneer onder de 1.0 gezakt wordt; dat staat in het coalitieakkoord. Heel veel partijen vinden dit het geval. Hij deelt dat met hen. De 1.0 is de logische om klappen te kunnen opvangen. Alles erboven vindt hij onnodig opgepot geld met de voorliggende vraagstukken. Hij rondt hiermee zijn bijdrage af.

1240 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) heeft de heer Van der Zweth niet gehoord over de belastingdruk. Hij vraagt of de PvdA wil mee zoeken naar een maximum van 120% ten opzichte van het gemiddelde. Of de PvdA ook daar kritisch wil zijn om ervoor te zorgen dat het niet gierend uit de hand loopt.

De heer Van der Zweth (PvdA) vindt de belastingcapaciteit geen probleem; daar staan goede voorzieningen tegenover. Hij bevestigt dat de druk iets hoger is; nu ook omdat hij bepaalde voorzieningen overeind wil houden, vooral voor de meest kwets-

baren; daarop moet geen max gezet worden. Daarover vindt een politiek debat plaats. Dat politiek debat vindt daar nu plaats. Dit moet per keer per situatie bepaald worden. Dat doet de raad.

1250 **De heer Peters** (D66) vindt dat de PvdA terecht een punt maakt van de meest kwetsbaren. Hij kent de PvdA als een partij die opkomt voor de middengroep, voor de werkende Utrechter. Hij vraagt of de PvdA niet bang is dat als de belastingcapaciteit alleen maar hoger wordt, het stadsbestuur die groep de stad uitjaagt.

1260 **De heer Van der Zweth** (PvdA) merkt op dat wanneer de belastingcapaciteit wat hoger is, ook betekent dat er een groenvoorziening is, dat er sportvoorzieningen zijn, dat er levendige pleinen zijn. Dat zit er voor iedereen in en niet alleen voor de meest kwetsbaren. Hij bevestigt dat de belastingcapaciteit iets hoger is; maar dat maakt niet dat die niet meer te betalen is voor middeninkomens. Wanneer er een probleem is, zit hij op de woningmarkt; dat betekent dat op de markt ingegrepen moet worden waar woekerwinsten worden gemaakt over de rug van mensen die niet zoveel maar net iets meer dan de minima verdienen.

De heer Peters (D66) zet uiteen dat het niet het gegeven is dat het nu in een keer niet meer te betalen is; het gegeven is wel dat het stadsbestuur het aan het uithollen is. Hiermee wordt het steeds onaantrekkelijker gemaakt voor de middengroepen die in Utrecht komen wonen met al die groenvoorzieningen en al die mooie voorzieningen waarin geïnvesteerd wordt. De WOZ waarde wordt daardoor ook hoger; de steeds rijkere kunnen straks alleen nog maar in Utrecht wonen en de sociale huurwaarde waarin de gemeente investeert. Hij hoort de PvdA weinig over de groep die daartussen zit.

1270 **De heer Van der Zweth** (PvdA) deelt deze hele analyse niet; dan zou gezegd zijn dat er meer voorzieningen komen, de woningen duurder worden en zou daarmee gestopt moeten worden. Hij vindt dat een vreemde redenering. Te zeggen is dat wanneer de OZB hoger wordt, de woningprijzen een beetje drukt. Hij vreest dat dat niet het geval is en dat de markt niet functioneert waarop de overheid zo hard mogelijk moet ingrijpen. Daarmee is hij bezig. Dat is wat het duur maakt voor middeninkomens. Het wonen is in Utrecht niet te doen. Dat zit niet op de belastingcapaciteit. Hij handhaaft zijn stellingname ten opzichte van de belastingcapaciteit.

1280 **De heer Peters** (D66) ziet een verschil; de PvdA zegt dat het wonen in Utrecht niet te doen is, vooral voor Utrechters met een laag inkomen, daarvoor wil de PvdA zoveel mogelijk sociale huur bouwen. Maar hij hoort de PvdA niet spreken over de middeninkomens. Hij vindt dat de heer Van der Zweth daar gemakkelijk overheen stapt.

De heer Van der Zweth (PvdA) licht toe te hebben gezegd dat op de woningmarkt ingegrepen moet worden. Hij noemt in dit verband de 35% middenhuur en betaalbare koop. De gemeente verwerft gronden om daarop grip te hebben; dan gaat het niet alleen om sociale huur, maar ook middenhuur en betaalbare koop en woningcorporaties. Daar zit de sleutel om het betaalbaar te krijgen voor middeninkomens, niet belastingen voor iedereen te gaan verlagen. Daarmee lost het stadsbestuur het betaalbaarheidprobleem niet op.

1290 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) stelt een vervolgvraag. Hij neemt aan dat ergens de PvdA ook een maximum ziet voor de belastingcapaciteit; hij vraagt waar die dan ligt. Bij 140/150%? Hoe ver moet het gaan, wil ook de PvdA ook op dit punt aan de bel gaan trekken?

De heer Van der Zweth (PvdA) vindt het natuurlijk dat er een grens is. Dat zal het bestuur nu niet doen met deze percentages voor de komende 10 à 20 jaar. Dan zal het bestuur steeds bij de overweging om de lasten te verhogen, moeten beslissen of de verhoging nog in verhouding staat. Hij refereert aan de desbetreffende inbreng van de heer Van Heuven.

1300 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) merkt op dat wanneer hier een percentage vastgesteld wordt, dat heel veel gaat betekenen voor de mensen in de stad. Dat zet een rem op het laten groeien van de lokale belastingen. Hij is op zoek naar de grens die de PvdA hierin ziet. Hij wil die graag ontdekken.

De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat wat de heer Dijkstra zich niet klopt. Wanneer nu een raadsmeerderheid zou vaststellen dat het gaat om 131% en dat het nooit meer hoger mag worden, en wanneer bij een volgende coalitie onderhandeling gezegd wordt dat de OZB iets hoger moet en die moet naar 133%, dat is wat het is. Dan was de hele grens fictief. Die had de raad dan bedacht en die kan de raad weer achter zich laten. Het moet steeds afgewogen worden om het goed te doen; dat is zijn punt. Nu een dergelijke grens opleggen is fictief en lost niets op en gaat ook niets uitmaken.

1310 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vindt dat de PvdA nu willekeurig shopt. Er zijn heel veel grenzen waarvan de PvdA een erg groot voorstander is. De PvdA zit in een positie om een maximum af te spreken. Hij vindt dit een drogreden van de PvdA. Op dit antwoord zit hij niet te wachten. Hij vindt dat het bestuur op zoek moet naar een reëel maximum; ergens is ook hier een grens.

De heer Van der Zweth (PvdA) benadrukt dat een maximum nooit bindend zal zijn omdat de raad dat maximum heeft bedacht. Wanneer de rijksoverheid een maximum stelt, is dat het. Het gaat dan om een papieren werkelijkheid.

1320 **De heer Van Steeg** (CDA) merkt op dat de raad dit wel doet bij solvabiliteit. Gezegd zou kunnen worden dat de VNG dat heeft afgesproken. Deze belasting staat ook in het rood. Waarom zegt dat dan niets? Waarom is de 20% dan wel een hard cijfer voor de heer Van der Zweth? Hij stelt dat dat gelijkgetrokken zou moeten worden. Ook dat is een indicator met gevolgen voor inwoners van de stad

De heer Van der Zweth (PvdA) antwoordt dat de solvabiliteit ook geen harde grens is; dat is het punt. Dan zou het voorbeeld gesteld moeten worden van de stadsschuld die niet boven de 100% mag. Wanneer het bestuur daar tegenaan loopt is het basta, wat het stadsbestuur er ook van vindt. Wanneer het bestuur onder de solvabiliteitsgrens van 20% terecht komt, en de raad gaat ermee in meerderheid akkoord, dan is dat een gegeven. Dat is het grote verschil.

1330 **De heer Van Steeg** (CDA) merkt op dat die grens wel hard is voor het college en ook voor de PvdA; hij refereert aan het begin van diens betoog. De grens is niet hard bij de belastingcapaciteit. Dat verschil zou wat hem betreft er niet moeten zijn. Dan zou ook daar een grens gesteld moeten worden waaraan het stadsbestuur zich in principe houdt. De raad heeft altijd de ruimte om daarin een andere keuze te maken. Hij benadrukt dat de belastingcapaciteit nu anders beoordeeld wordt dan de solvabiliteitsgrens. Hij vindt dat vreemd.

1340 **De heer Van der Zweth** (PvdA) heeft heel veel andere dingen gezegd over de solvabiliteitsgrens. Het blijft in de kern hetzelfde; de gemeente heeft een aantal grenzen waaraan ze vastzit vanwege het Rijk. Wanneer de raad de grenzen zelf bepaalt, kan de raad ze ook weer zelf veranderen; dan lost het niets op. Daarmee zegt hij niet dat er heel veel lastenverhoging bij kunnen. Hij ziet ook dat de heer Van

Heuven zegt dat er nu veel op elkaar gestapeld is door de situatie waarin het bestuur zit met bezuinigingen van het Rijk. Hij stelt dat die afweging op een ander moment gemaakt moet worden; het antwoord kan goed zijn “nee, of nu niet meer of het kan niet meer”. Hij houdt vast aan zijn stellingname.

De heer Maas (VOLT) complimenteert de wethouder voor het vele werk en voor het goed leesbare document, ondanks dat zijn fractie er soms best moeite mee heeft. Hij ziet veel investeringen in de ruimte, mobiliteit, en hij ziet bezuinigingen op groen. Hij maakt zich zorgen over Utrechters met de laagste inkomens, over asiel, LVB in de stad. Hij zou daarop liever andere keuzes zien.

Hij sluit zich aan bij de inbreng van de adviescommissie, met name over het sociale domein en de reservering.

Ten eerste gaat hij in op het inhuurplafond. Zijn fractie worstelt daarmee enorm. In de tweede Berap is genoemd dat het college dat plafond ook dit jaar weer gaat overschrijden. Kennelijk was de technische vraag van zijn fractie hierover niet helemaal duidelijk. Het antwoord sloeg terug op de begroting van 2024 en niet zoals verwacht op 2025. Hij merkt op dat het wellicht zo is dat gezien de herziening van de financiële functie inzake het capaciteitsprobleem, het plafond ook in 2025 weer niet gehaald gaat worden. Zijn fractie is zeker geen voorstander van meer inhuren. In die zin vindt zijn fractie het plafond goed. Hij legt de vraag voor of het nog wel gaat om reëel begroten; hij is benieuwd wat de wethouder daarvan vindt. Hij legt de vraag voor of dit anders kan.

Met betrekking tot de solvabiliteit en het investeringsplafond noemde de heer Van der Zweth veel cijfers; hij vindt zijn fractie aan zijn kant. Zijn fractie is niet bang van een solvabiliteit van 19% in 2028. Dat duurt nog een hele tijd. Hij zag die solvabiliteitsontwikkeling in de laatste jaren en gelooft niet dat het zo'n vaart zal lopen. Bovendien lijkt het zo te zijn dat de realisatie in 2024 wellicht niet zoals begroot zal zijn; die solvabiliteit zal mogelijk hoger uitvallen. Zijn fractie is heel benieuwd of de wethouder al een route heeft naar de voorjaarsnota 2025. Misschien kan zij daarop iets toelichten en vooral als het gaat om het effect op de andere cijfers in de programmabegroting.

De heer Peters (D66) vindt dat de heer Maas wel heel luchtig doet over de solvabiliteit. Hij vraagt of volgens VOLT het helemaal geen zin meer heeft om überhaupt te gaan begroten en rekening te houden met solvabiliteit aangezien het toch niets zegt.

De heer Maas (VOLT) heeft dat niet gezegd. Uiteraard is de solvabiliteit van belang. Hij stelt dat de historie in Utrecht laat zien dat de solvabiliteit altijd hoger uitkwam dan de 20% behalve dat het redelijk was vorig jaar. Gezien de realisatie die zijn fractie nu verwacht, is het zijn verwachting dat het nu ook weer boven de 20% gaat uitkomen in 2028.

De heer Peters (D66) houdt één gedachte goed vast, namelijk dat zijn alarmbellen moeten rinkelen bij de gedachte “het gaat altijd zo dus gaan we het nu ook zo doen”. Steeds kwam de solvabiliteit anders uit, dus zal het nu ook zo zijn. Hij vindt dat geen manier van redeneren.

De heer Maas (VOLT) antwoordt bevestigend. Volgens hem is solvabiliteit bedoeld om een crisis te bestrijden. Dat is het geld dat het bestuur achter de hand heeft dat in te zetten is wanneer het echt nodig is. Dat is nu volgens hem en niet in 2028. Nu moet het bestuur iets doen. Nu hoeft er geen geld in reserves gestopt worden maar

nu moet ermee beleid gemaakt worden.

1390 **De heer Peters** (D66) merkt op dat het bestuur een coronacrisis achter de rug heeft, een energiecrisis achter de rug. Hij ontkent niet dat er nu ook allerlei problemen zijn. Het bestuur vaart scherp aan de wind door precies op de 20% te zitten; nu zegt VOLT dat dit het moment is daarmee geen rekening te houden en diep onder de 20% het risico te lopen.

De heer Maas (VOLT) merkt op dat de gemeente naar 19% gaat; hij vindt dat dit een heel groot risico. Hij roept ertoe op elkaar geen mietje te noemen. Het bestuur gaat wel geld stoppen in de reserves, maar daarmee geen beleid maken. Hij gelooft niet dat dat een goede keuze is. Hij houdt vast aan zijn standpunt.

1400 **De heer Van Steeg** (CDA) heeft de indruk dat heer Maas hetzelfde zegt als zijn fractie: de investeringen zijn veel te hoog. Maar de heer Maas doet er luchtig over. De heer Maas ziet meer ruimte om geld te investeren. Dan zou de presentatie door het college aan de raad onjuist zijn.

De heer Maas (VOLT) is het daarmee eens. Hij was zich er niet bewust van dat hij daarover luchtig deed. Zo was zijn inbreng niet bedoeld.

Hij is heel benieuwd naar het investeringsplafond en hij is benieuwd wat dat gaat opleveren. Hij ziet uit naar informatie daarover van de wethouder.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt hoe de raad hierop vat moet krijgen wanneer dit de cijfers zijn die gepresenteerd worden.

1410 **De heer Maas** (VOLT) antwoordt met door de wethouder daarover steeds te blijven bevragen. Het investeringsplafond kan daarbij een hulp zijn. Hij is van mening dat de raad de cijfers heel goed moet monitoren. Het is vorig jaar wel gelukt om binnen de grenzen te blijven; waarom gaat dat nu niet lukken?

De heer Van Steeg (CDA) licht toe dat dat ook zijn vraag is; op basis van de voorgelegde cijfers moet de raad een keuze maken. De heer Maas zegt dat er geld toegevoegd wordt aan het eigen vermogen dat het eigenlijk niet nodig is. Dan gaat het bestuur iets doen waarvan het niet weet wat er gaat gebeuren. Die 7 miljoen gaan dan gebruikt worden voor andere investeringen. Waarschijnlijk heeft dat dan consequenties voor de solvabiliteit zoals die nu wordt gepresenteerd. Dat maakt het riskant.

1420 **De heer Maas** (VOLT) is van mening dat daarin andere keuzes gemaakt moeten worden; inplaats van dit geld in de reserves te stoppen zou dat beter geïnvesteerd kunnen worden. Dan zou dat geld terugverdiend kunnen worden door andere projecten niet uit te voeren; hierin zijn politieke keuzes te maken. Zijn fractie wil die politieke keuzes graag maken.
Zijn fractie maakt zich ernstig zorgen over alle bezuinigingen en vooral ook over de hervormingsbezuinigingen, niet alleen vanwege het inhuurplafond. Ook D66 maakt zich daarover zorgen. Hij dringt aan op de instelling van een uitvoeringstoets met als doel de capaciteit doelgericht te gaan monitoren. Misschien ziet de wethouder nu wel kansen.

1430 **De heer Snijder** (Student & Starter) spreekt zijn zorgen uit over de toekomst van jonge Utrechters vanuit een positief kritische houding. De gemeente krijgt al jaren steeds meer verantwoordelijkheden zoals Jeugdzorg en de Wmo, zonder daarvoor voldoende geld voor te krijgen vanuit het Rijk. De aangekondigde bezuinigingen op het Gemeentefonds verergeren die situatie. Dat zorgt voor grote financiële druk. Wanneer de gemeente niet voldoende middelen ontvangt, komen belangrijke

ambities onder druk te staan. Onder andere het bouwen van betaalbare woningen. Hij roept het Rijk op zijn verantwoordelijkheid te nemen.

1440 Tot zijn spijt moet het stadsbestuur keuzes maken. Bezuinigen is onvermijdelijk, ook al wil de gemeente de bezuinigingen liever niet. Tot zijn geluk is Utrecht ook veerkrachtig en houden de bestuursleden elkaar vast. Zo legt het college een goed afgewogen pakket neer en wist het stadsbestuur in gemeenschappelijkheid een groot aantal zaken te redden of te verbeteren.

Zijn fractie heeft er bijvoorbeeld voor gezorgd dat laagdrempelige seksuele zorg toegankelijk blijft en dat bezuinigingen op digitale participaties zijn voorkomen.

Het bestuur moet alert blijven; ondanks de veerkracht van de stad blijven er zorgen, ook bij zijn fractie. Zijn fractie maakt zich zorgen over zaken die jongeren raken, de financiële situatie, de LVV, de opvang van dak- en thuisloze mensen, de kunst en cultuursector, jonge makers, een fijn en prettig leefbaar Utrecht Science Park, maar

1450 ook jeugdparticipatie, Sport en een toegankelijk en duurzaam vervoer.

Ook het sociaal domein krijgt te maken met lastige hervormingen.

De gemeente staat financieel onder druk en daarom zal zijn fractie zich in de komende dagen op deze onderwerpen richten.

Hij noemt vervolgens nog een aantal inhoudelijke financiële punten.

Zijn fractie vindt het belangrijk dat de rekening niet doorgeschoven wordt naar de toekomstige generaties jonge Utrechters. Het college naar de reserves en bijbehorende kengetallen gekeken. Uit die analyse blijkt dat wanneer niets gedaan wordt, de solvabiliteit flink onder druk komt te staan. Hij ziet dat als een risico. Het college kiest ervoor om geld toe te voegen aan de reserves; Student & Starter vindt

1460 het belangrijk dat de financiële positie op orde blijft.

Daarnaast deelt hij dat het niet altijd helemaal duidelijk is waarom bepaalde bedragen wel en de andere niet aan de reserves worden onttrokken of juist aan de reserves worden toegevoegd. Zijn fractie sluit zich daarom aan bij de vragen van het CDA en aan die van de PvdA van zojuist.

Voor Student & Starter is het van belang om een solide financiële basis voor de toekomst te waarborgen. Het investeringsplafond staat het bestuur bij aan het grip hebben op de investeringen en helpt het bestuur om voorzichtig om te gaan met het uitgeven van geld. Hij vraagt of de wethouder kan vertellen hoe het met de uitwerking staat van deze investeringsplafonds. Daarnaast verneemt hij graag van de

1470 wethouder in hoeverre deze plafonds invloed hebben op de ambtelijke processen en of ze kunnen leiden tot vertraging of tot meer bureaucratie.

Verder met de verhoging van de tarieven zoals Brug-, Schut- en havengelden, stijgen de kostendekkendheid; zijn fractie vroeg zich af welke vergaande risico's het college ziet en welke ambities het college op dit vlak heeft.

De komende bezuinigingen en lastenverzwaring zullen impact hebben; zijn fractie zal de komende dagen nagaan waar verbeteringen mogelijk zijn en waar de fractie positief kritisch kan bijdragen aan een betere toekomst voor iedereen.

De heer Skori (DENK) ziet dat de tarieven voor de afvalverwerking weer worden verhoogd; volgens de afvalverordening moeten gezinnen met kinderen veel meer gaan betalen dan gezinnen zonder kinderen. Het lijkt alsof het college heeft gemunt op deze gezinnen. Terwijl de kinderen juist hard worden geraakt door de huidige economische situatie, volkomen in strijd met het principe van Ongelijk investeren voor Gelijke kansen en dat termijl nergens uit blijkt dat een gezin met twee kinderen

1480

significant meer afval produceert dan een drie persoonshuishouden. Dit lijkt een aanneme te zijn. In de praktijk is te zien dat gezinnen met twee of meer kinderen weinig afval produceren omdat ze al zuinig moeten leven en moeilijk kunnen rondkomen. Hij roept het college ertoe op om de verdeelsleutel aan te passen naar de situatie zoals die vroeger was met de gelijke verdeelsleutel.

1490 **De heer Claasen** (GroenLinks) brengt in dat het college gevraagd is bij de discussie over de differentiatie van de tarieven te laten zien hoe het zit in andere steden; het college heeft destijds keurig laten zien hoe dat zat in de andere steden. Daaruit bleek dat grotere gezinnen wel degelijk zorgen voor meer afval. Dat was een van de redenen voor de raad om te besluiten dit te gaan doen.

De heer Skori (DENK) heeft naar aanleiding van de debatten geen stukken gezien; voor hem is dit nieuw. Hij zal daar naar kijken. Voor nu blijft hij bij zijn inbreng.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) doet de suggestie de tekeningen aan te passen aan de kilo's afval die daadwerkelijk worden gedumpt.

1500 **De heer Skori** (DENK) is voorstander van het zoeken naar een eerlijker verdeling; zijn fractie is benieuwd naar wat elk huishouden produceert. Iemand die alleen woont kan heel veel produceren terwijl een andere alleenwonende veel potentieel afval kan hergebruiken terwijl hij hetzelfde betaalt. Zijn fractie staat zeker open voor de mogelijkheden daarin.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) vraagt of denk het ook niet oneerlijk vindt dat er wordt gesproken over een vijfpersoons huishouden met een gezin – dan gaat het om 2 ouders en 3 kinderen. Die kinderen verdienen geen geld en die ouders moeten al vaak extra werken om rond te kunnen komen, zeker in Utrecht, met de hoge lasten en de enorme hypotheek en enorme huren. Zij vraagt of de heer Skori zich hierin herkent.

1510 **De heer Skori** (DENK) herkent zich in de woorden van mevrouw Hessel. Te zien is dat gezinnen met drie kinderen zwaarder worden belast en eigenlijk worden gestraft. Hij vindt de situatie absurd.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) begint met in te gaan op de reserves: hij vindt het goed om het huishoudboekje op peil te houden zoals mensen thuis doen.

Tegelijkertijd zijn teveel reserves niet nodig en is dat geld dat niet te investeren is in de stad, juist in een tijd waar dat geld hard nodig is.

1520 Voorbeelden zijn: de reserve voor Europese subsidies die deels vrij vallen; waarom zou die reserve niet volledig vrij kunnen vallen. Juist ook omdat andere G4 steden dat ook doen. Ook de reserve voor calamiteiten Utrecht's vastgoed waarin 600.000 euro wordt gereserveerd voor calamiteiten; maar nergens is vermeld waarop dat bedrag gebaseerd is. De reserve voor OMU waar 3,5 miljoen wordt gereserveerd en waarbij uitgegaan wordt van een risicoreservering van 50% van de uitstaande leningen. Daarbij gaat het bestuur ervan uit dat 50% van die leningen niet terug verwacht. Hij vindt dat nogal heftig. Wanneer hij dit verkeerd heeft, blijkt daaruit dat het onvoldoende is onderbouwd waarom die reserves zo hoog staan. Hij vraagt nadere uitleg over de inschatting van het college. Hij vraagt de wethouder op één van deze drie voorbeelden in te gaan zodat de raad kan begrijpen hoe dit tot stand is gekomen.

1530 Hij heeft nog enkele grotere punten. Met deze analyse is het nog steeds voor de raad onmogelijk om fatsoenlijk te kunnen sturen op de reserves. Daarom vraagt de raad al langere tijd. Hij vraagt waarom dit nog niet gelukt is en welke inzet de wethouder be-

reid is te plegen om hierop een betere sturing mogelijk te maken. Wat zijn fractie betreft schuift het college dit niet zomaar door. Wat is hierin nu te verbeteren?

Met betrekking tot het investeringsplafond beheerst het bestuur de uitgaven zo snel mogelijk door dit plafond zo snel mogelijk in te voeren. Waarom is de invoering nog niet gelukt met deze begroting en wat moet er nog voor gebeuren. Wat hem betreft moeten de gesprekken over grotere investeringen breed in de raad gevoerd worden. Wat hem betreft moet het geld dat nodig is niet op de plank blijven liggen.

1540 Met betrekking tot de afvalstoffenheffing vindt hij de nieuwe gedifferentieerde heffing een stap richting de eerlijke heffing. Het uitgangspunt is dat de vervuiler betaalt. Hij vraagt hoe het staat met de uitvoering van het amendement A82 van vorig jaar "De Vervuiler Betaalt". Welke stappen zijn sindsdien gezet om de tarieven aan te laten sluiten bij de verhouding van de gemiddelde afvalproductie van de verschillende huishoudens? Hij vraagt of de wethouder het doel deelt dat daar naartoe gewerkt moet worden.

De heer Peters (D66) vindt de "gemiddelde afvalproductie" lastig. Zou niet eerder toegewerkt moeten worden dat per kilo geheven wordt met een pasjessysteem zo dat per huishouden de feitelijke productie te zien is.

1550 **De heer Van der Graaf** (ChristenUnie) merkt op dat het amendement oproept tot het toegaan naar een eerlijke heffing; dat betekent dat gekeken wordt naar de kilo's afval van huishoudens. Daarop moet dan heffing aangepast worden. Nu wordt het gedaan op basis van een onderzoek in Eindhoven. Dat zou mogelijk zijn met een pasjessysteem; dat is al een keer geprobeerd. Wat hem betreft moet meer onderzoek gedaan worden. Hij refereert daarbij aan het amendement,

De heer Peters (D66) wil toch ook dat gezinnen die duurzaam bezig zijn extra beloond worden en niet over één kan scheren met andere huishoudens van dezelfde grootte.

1560 **De heer Van der Graaf** (ChristenUnie) zou het geweldig vinden wanneer dat mogelijk is. Hij probeert pragmatisch te kijken naar wat nu mogelijk is om te doen. Hij ziet ook veel gezinnen die hun best doen om afval te scheiden, en uiteindelijk minder afval produceren per persoon. Dat lijkt op de huidige manier niet gestimuleerd worden.

De heer Peters (D66) heeft dan goed nieuws. Het is mogelijk met een pasjessysteem. Dat gebeurt al in veel gemeenten. Hij stelt voor dit als stip op de horizon te zetten. Hij is van mening dat dit zorgvuldig moet gebeuren en dat niet een nieuw systeem neergezet moet worden van de ene op de andere dag. Hij vraagt of de heer Van der Graaf met hem eens is.

1570 **De heer Van der Graaf** (ChristenUnie) stelt als voorwaarde dat uiteindelijk toegewerkt wordt naar "de vervuiler betaalt". Hij is benieuwd hoe de wethouder dit ziet. Welke kant gaat de gemeente op met deze heffing?

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) begrijpt dat de ChristenUnie van mening is dat kinderen ook moeten betalen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) licht toe te zoeken naar hoe een gezin minder afval kan produceren; wanneer voor een gezin gekookt wordt, wordt zijns inziens per persoon minder afval geproduceerd dan wanneer mensen voor zichzelf koken. Juist die efficiëntie moet wat hem betreft gestimuleerd worden. Uiteindelijk wordt dan per persoon minder belasting betaald.

1580 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) begrijpt dat volgens de ChristenUnie de kinderen moeten meebetalen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) heeft die vraag aan kinderen gesteld, maar concludeerde dat dat nog niet werkt. Dat komt neer op de ouders. Hij herhaalt zijn argumenten. Het gaat om de voordelen van efficiëntie.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) vraagt of altijd gestraft moet worden. Mensen worden gestraft wanneer ze te veel afval produceren. Of heeft de overheid de plicht om hieraan geld te besteden – dat de gemeente dit beschouwt als een uitgave.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) houdt vast aan zijn standpunt dat mensen beloond moeten worden voor hun inspanningen. Op dit moment worden de inspanningen niet beloond.

1590 Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn over de rioolheffing die momenteel wordt ontwikkeld; hij vraagt het college of daarbij hetzelfde gedaan gaat worden als bij de afvalheffing. Ook daar “de vervuiler betaalt”.

Met betrekking tot het Sociaal Domein merkt hij op dat hij heeft begrepen dat er een transitiebudget nodig is voor de hervormingen. Tegelijkertijd vraagt zijn fractie zich af of drie jaar voldoende is om die transitie te kunnen maken. Het lijkt zijn fractie niet ondenkbaar dat zal blijken dat er meer tijd en meer geld nodig is. Hij vindt het belangrijk dat de raad goed op de hoogte gehouden worden van de manier waarop dit gaat gebeuren.

1600 Het landelijke hoofdlijnenakkoord wordt nog uitgewerkt, maar gaat ook effect hebben op de hervormingen in het sociaal domein. Hij vraagt of inmiddels bekend is geworden wat vanuit het Rijk op Jeugdzorg en Wmo aan extra middelen beschikbaar komt, of anders gezegd: aan bezuinigingen die niet doorgaan. Hij vraagt naar het effect op deze hervormingen.

Voor de Wmo verwacht zijn fractie meer zorgvragen en daardoor een oplopend tekort. Tegelijkertijd is het voornemen van het kabinet vanaf 2026 de eigen bijdragen voor de wet Wmo rechtvaardiger te maken door meer rekening te houden met het inkomen; hoe kijkt de wethouder naar het voornemen in het kader van het tekort.

1610 De heer Van der Graaf stelt dat begroten mensenwerk is, zoals zoveel in deze stad. Hij spreekt zijn dank uit aan alle mensen die meegewerkt hebben aan de totstandkoming van deze begroting. Tegelijkertijd zitten daar ook zorgen van zijn fractie. Begin dit jaar is een stevig debat gevoerd over een Rekenfout die een structureel tekort opleverde; hij vraagt naar de stand van zaken nu met de werkdruk op de afdeling Financiën en welke maatregelen de wethouder in de tussentijd nam om de werkdruk en daarmee de kans op fouten te verlagen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) dankt voor de Tegenbegroting van de Partij voor de Dieren. Hij kan zich vinden in een groot deel van de voorstellen. Hij is het niet eens met de financiering ervan.

1620 Veel is al gezegd. Hij merkt dat niet alle raadsleden goed scherp hebben wat op al die plekken al bezuinigd is of bezuinigd gaat worden in het bredere sociale domein. Hij vindt het van belang dat de raad het overzicht goed houdt om de ontwikkelingen te kunnen beoordelen. Hij komt zelf tot de optelsom van 39,1 miljoen bij een groeiende stad in het brede sociale domein. Hij vraagt of het college de meerwaarde ziet om dit inzichtelijk te maken in het brede veld en te laten zien wat dit per bewoner betekent. Hij hoopt dat het college hierin wil meedenken.

Veel is al gezegd over de parameters. Over de solvabiliteit is al veel gezegd. Hij legt de vraag voor hoe hard de 20% is voor het college. Hij vraagt of het college inziet dat

in een snel groeiende stad te leven is met een harde ondergrens van 10 of 15%. Hij vraagt hoe de wethouder daarin zit.

Met betrekking tot de belastingcapaciteit kan hij niet goed rijmen dat daar geen grenzen worden gesteld. Hij vraagt of de wethouder ziet dat toegewerkt moet worden naar een maximum. Hij noemt als voorbeeld de belastingcapaciteit van meerpersoonshuishoudens. Hij legt de vraag voor of een maximum van 120% reëel is. Hij vraagt naar de overwegingen en de reflectie daarop van de wethouder.

In meer algemene zin vraagt hij of het college in 2025 met een breder voorstel kan komen om meer greep te krijgen op de financiële huishouding.

Hij gaat in op de effectindicatoren. Hij vindt goed dat er veel effectindicatoren zijn opgenomen waarbij de indicatoren terugvalt op de burgers tevredenheid. Het valt hem ook op dat in bijna alle gevallen die effectindicatoren buitengewoon mager zijn geformuleerd, ook in de ambities. Het percentage Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid; de nulmeting is 53%, de realisatie idem; het doel in 2025 is 54%.

Hij zal een aantal indicatoren noemen waar hij zal voorstellen zij ambitieuzer te maken. De ambitie moet wat hem betreft 70% zijn. Dat zal de gemeente niet in een of twee jaar halen; daar is een aantal jaren voor nodig. Ook hierop krijgt hij graag de reflectie van de wethouder.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of EenUtrecht begrijpt dat aan die 70% een kostenplaatje hangt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) zet uiteen dat de literatuur het zien dat wanneer gestreefd wordt naar een betere klantentevredenheid, bedrijfsprocessen efficiënter en effectiever worden. Ook is te zien in de praktijk dat heel veel bedrijven puur sturen op efficiëntie en dat het dan slechter wordt voor de klant. Dat is de bottumline. Wanneer de raad hoge ambities stelt voor de tevredenheid van de Utrechters, zal in the long run efficiënter gewerkt worden met een kleinere overheid en met een effectiever apparaat. Dat is zijn principiële overtuiging. Concluderend zegt hij dat het niet meer geld gaat kosten.

Mevrouw Ramaker (VVD) noemt als voorbeeld de Ervaringswijzer. Zij stelt vast dat de respons daarop zeer laag is. Zij merkt op dat de Ervaringswijzer ook uitgezet moet worden met een vraag erbij en de antwoorden moeten verwerkt worden. Dat gaat allemaal af van alle andere dingen die de Buurteams ook kunnen doen. Zij stelt nog een keer de vraag hoe dat te gaan betalen; het uitzoeken.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht toe dat de voorstellen die zijn fractie wil doen, uitgaan van bestaande indicatoren; die worden al gemeten.

Met betrekking tot de Ervaringswijzer stelt hij vast dat dat nog niet optimaal werkt. Hij heeft eerder geopperd een goed klantentevredenheidsonderzoek naar het Buurteam te doen. Dat kon nog weleens heel veel zaken opleveren waarmee het Buurteam zijn voordeel kan doen en dat het ook daar efficiënter en effectiever kan worden. Dit zal niet worden gedaan. Hij hoopt samen met zijn collega raadsleden met voorstellen te komen uitgaande van bestaande indicatoren.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de bestaande indicatoren wel met percentages omhoog moeten gaan; daarover maakt zij zich zorgen. Er is realistisch begroten en er zijn realistische streefcijfers; het moet haalbaar en betaalbaar zijn. Zij verwacht dat EenUtrecht en de VVD het daarover eens zijn.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) begrijpt de verwarring. Als hij zegt dat de ambitie omhoog moet, is ook geld besparen doordat burgers antwoorden op vragen en dat ook duidelijk wordt wat burgers niet meer van de gemeente verwachten. Hij

benadrukt dat dit geen geld gaat kosten en dat het alleen maar iets gaat opleveren. Hij vervolgt zijn inbreng.

1680 Hij ziet graag in hun begroting een onderscheid gemaakt worden tussen ambtelijke apparaatkosten, interne kosten versus uitvoering en externe kosten. Dat is op dit moment niet het geval. Dit onderscheid wordt steeds relevanter omdat het aansluit bij de hervormingsbezuinigingen en de hervorming van het sociaal domein; beide gaan er over om dingen te verleggen. De raad heeft momenteel hierop geen grip. Hij vraagt de wethouder dit uit te splitsen en in beeld te brengen voor de voorjaarsnota 2025 en de programmabegroting 2026.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) ziet een afdeling Financiën die te kampen heeft met enorme werkdruk. Deze vraag komt hier weer bovenop. Die krijgt te maken met enorm veel extra werk. Hij vraagt hoe de heer Dijkstra dat ziet.

1690 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) merkt op dat deze informatie beschikbaar is. Wanneer die informatie niet beschikbaar is, moet het gemeentebestuur zich achter de oren krabben.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) krijgt graag te horen van de wethouder of die informatie zo gemakkelijk beschikbaar is. Hij benadrukt dat de raad zorgvuldig moet afwegen welke extra zaken de raad vraagt bij de programmabegroting.

1700 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) zet uiteen dat in de begroting 25 miljoen euro voor het beheer van groen in de openbare ruimte. Hij vindt het volslagen onduidelijk of dat allemaal naar ambtenaren gaat; hij weet dat het UW-bedrijf hierbij ook wordt ingeschakeld. Een stuk gaat naar zelfbeheergroepen, een stuk is voor de markt en een stuk naar UW - het is hem niet duidelijk. Het is wel beschikbaar. Het gaat de raad heel veel leren over. Wanneer de raad die informatie heeft gaat dat de raad helpen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) merkt op dat hiermee het degelijk begroten onder druk gezet wordt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat de raad een cijfer heeft gekregen: 25 miljoen. Er zijn 4 cijfers. Het college heeft dat niet zichtbaar gemaakt en de raad een totaalcijfer gegeven. Het college hoeft alleen de onderliggende optelsom te versturen.

1710 Hij gaat in op de hervorming Sociaal Domein, de 2 miljoen reservering. Hij stelt die vraag nu formeel aan de wethouder: kan zij aangeven dat het voorbarig is hoe die 2 miljoen reservering uit te trekken, terwijl de aanpak erachter nog niet bekend is. Is zij het met hem eens dat wanneer die aanpak bekend is dan pas goed te reserveren is. Hij vraagt daarop de reflectie.

Met betrekking tot de reserves is alles al gezegd. Hij vindt de huidige analyse onder de maat - die roept heel veel vragen op. Hij had daar zoveel meer van verwacht. Hij hoopt in aansluiting bij andere raadsleden dat er veel indringender analyse komt van de reserves. Hij denkt dat het stadsbestuur daarin nu te ruimhartig is. Hij stelt dat dat niet meer kan in deze tijd. Hij roept de wethouder op daarvan serieuzer werk te maken.

1720 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) sluit zich in ieder geval aan bij de inbreng van EenUtrecht. Er zijn meerdere partijen die vragen hebben gesteld die zij had willen stellen. Zij houdt het om die reden kort.

Zij gaat in op het rapport van de Rekenkamer waaruit blijkt dat de verantwoording van de enorme subsidiëring minimaal is of niet is terug te vinden.

De Plusbus voor de ouderen is bezuinigd; zij heeft U-Centraal doorgelicht. Een uitje voor eenzame ouderen wordt wegbezuinigd. Bij de doorlichting bleek dat 500.000 euro aan huur betaald wordt. De organisatie betaalt medewerkers boven de wet normering topinkomens. Zij ging ook op bezoek bij Sport Utrecht; die organisatie betaalt 100.000 euro aan het stadion Galgenwaard voor de huur van twee ruimtes. Zij hebben 60 mensen in dienst; 4,2 miljoen euro gaat naar salarissen. Skate Utrecht had de geldelijke steun nodig, maar kreeg die niet van Sport Utrecht. Zij verwacht dat een enorme inhaalslag te maken is voor wat nu ten koste gaat van de mensen. Vorig jaar werd de maaltijdvoorziening geschrapt; dat werd te duur. Ook dan wordt gesproken over kleine bedragen ten opzichte van salarissen. Gezegd werd dat de ouderen ook naar het buurthuis kunnen. Het ging hier om ouderen die thuis de maaltijd ontvingen. Die maaltijdbezorgers kwamen aan de deur en hadden een signaalfunctie. Dit is ook aan de orde bij de Plus Bus. Heel veel geld wordt gegeven aan de zorg voor eenzame jongeren; jongeren hebben vaak nog mogelijkheden die de ouderen niet meer hebben. Zij schaamt zich ervoor dat op het voorzieningen als de Plus Bus bezuinigd wordt. Zij gaat morgen in overleg met de Plus Bus en het Ouderenfonds om na te gaan of mensen te vinden zijn die kunnen sponsoren. De gemeenteraad had hier iets aan kunnen doen; de gemeenteraad heeft ook een controlerende taak. Zij zou graag willen dat de wethouder de financiën eens heel goed gaat doorlichten.

De mensen in Rijnsweerd Zuid klagen over de infrastructuur; ze krijgen straks te maken met heel veel onkruid in de openbare ruimte. Het onderhoud gaat geld kosten.

De voorzitter merkt op richting mevrouw Hessel dat zij haar inbreng ook bij de desbetreffende vakcommissies kan meegeven.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) wil deze opmerkingen bij deze commissie inbrengen. Zij vraagt het college andere keuzes te overwegen.

De heer Paalman (HORIZON) heeft aandachtig geluisterd naar de woorden van zijn collega's. Ook hij feliciteert de Partij voor de Dieren met diens Tegenbegroting. Hij heeft overigens niet veel te melden; het overgrote deel van zijn inbreng zal hij leveren in de voorcommissies.

Hij herhaalt waarvoor zijn partij zich hard maakt, ook bij deze programmabegroting. Zijn partij is klein, maakt kleine stappen richting grote ambities.

Zijn fractie zet zich in voor moderne en een krachtige overheid voor een bruisende stad met een bruisend nachtleven. Een stad waarin het oké is om niet oké te zijn, waar ruimte is voor goede ideeën, de stad waar openbaar vervoer en wonen iedereen is.

Veel voorstellen zijn voorgelegd aan deze raad tijdens de voorjaarsnota; zijn fractie geeft de moed niet op. Niet alles hoeft veel geld te kosten; verandering is niet altijd duur. Kleine realistische veranderingen kunnen grote gevolgen hebben voor individuele inwoners. De raad zal die voorstellen vernemen in de vakcommissies. Hij wenst de wethouder veel succes met haar beantwoording.

De voorzitter schorst de vergadering voor 15 minuten.

*Hervatting van de vergadering
De beantwoording*

Wethouder Schilderman dankt de commissie voor haar bijdrage, interesse en haar verdieping in de financiële stukken.

De stad staat voor grote uitdagingen; de inhoudelijke uitdagingen van woningnood, klimaatverandering en kansenongelijkheid. De grote uitdagingen waarover de mensen in Utrecht zich zorgen maken. Zoals de raad dat wil, wil ook het college die uitdagingen aangaan. Net als andere gemeenten heeft ook de gemeente Utrecht last van financieel moeilijke tijden. Daarom is het belangrijk het huishoudboekje op orde te brengen en te houden. Recentelijk is hierover gesproken bij de Voorjaarsnota; het is namelijk van belang de financiële ruimte niet alleen nu te vinden, maar ook te weten dat investering en de betaling die daarvoor nodig is ook in de toekomst mogelijk blijven. Daarop komt deze programmabegroting terug.

Bij de Voorjaarsnota heeft de raad besloten over een mix van bezuinigingen met financieel technische maatregelen, hervormingen en lastenverzwaringen. Tot haar spijt laat het financiële beeld zien dat er niet veel ruimte is om die pijn te verlichten. In het meerjarenbeeld is ook te zien dat de solvabiliteit onder druk staat. Dat kan bepalend zijn voor de mate waarin de gemeente woningen kan blijven bouwen. Alles overziend staat de gemeente voor een grote uitdaging waartoe het stadsbestuur zich heeft te verhouden. Met de programmabegroting heeft het college de uitdagingen conform de uitgangspunten van de Voorjaarsnota het hoofd geboden. Zij benadrukt dat de huidige tijd andere tijden zijn dan een aantal jaar geleden.

Daarover zijn veel goede en terechte opmerkingen gemaakt. De wethouder loopt die bij langs.

Met betrekking tot de opmerkingen over de adviescommissie, worden in de begroting maatregelen genomen om de financiële positie op korte en op lange termijn goed te houden. Dat vraagt in de komende tijd uitdagingen van het college. Daarvoor zijn een aantal beleidsstukken van belang waarover de raad recentelijk heeft gesproken. Zij noemt als voorbeelden de nota verbonden partijen, de nota WAVA, de financiële verordening; het gaat ook om de grote opgaven waarover eerder is gesproken: de versterking van de financiële functie binnen de gemeente en zeker ook over hoe om te gaan met investeringen.

De VVD stelde vragen over de verhouding tussen de lasten en de bezuinigingen; daarover is uitgebreid gesproken bij de Voorjaarsnota. De concrete bezuinigingsmaatregelen zijn 31,7 miljoen euro, financieel technische maatregelen 12,8 miljoen, het planningsoptimisme, hervormingen waarin zeker ook een aanslag op de organisatie zit, ook 25 miljoen. Daarin zit ook een opbrengstenverhoging van 23,1 miljoen waarvan de toeristenbelasting onderdeel is. Dat totaal lost het tekort op.

Bij de Voorjaarsnota is gesproken waar de rekening neergelegd wordt; de raad heeft daarover een uitspraak gedaan. Dat is terug te lezen in de programmabegroting.

De VVD heeft naar de indruk van de wethouder met iets meer optimisme gekeken naar de miljoenennota van het Rijk; is er een kans om de OZB te verhogen? Het college zag een klein positief effect in de Meicirculaire, ongeveer 1,1 miljoen euro. Dat was bij de Septembercirculaire alweer een effect van -1,2 miljoen euro. Onder aan de streep is er niet echt geld gekomen. Het is vooral van belang hoe de afspraak eerder is gemaakt. Namelijk als er daadwerkelijk een oplossing zou komen voor de grote korting die gesteld is, bijvoorbeeld een oplossing voor het Ravijn, of een andere vorm van omgaan met het Gemeentefonds waarin grote nieuwe bijdragen zou zijn aan het Gemeentefonds in tegenstelling tot alle bezuinigingen die daarop gezet

worden door het Rijk, zou het kunnen. Dat is niet gebeurd. De uitwerking van de voornemens uit het regeerakkoord, namelijk op de specifieke uitkeringen (de SPUKS) laat nog even op zich wachten; de wethouder noemt in dit verband de overheveling naar het Gemeentefonds, terwijl de 10% korting wel blijft staan. De wethouder vreest eerder de volgende bezuiniging op de gemeente dan dat zij optimistisch is over dat het geld nog zal komen. Het college zal zich daarna moeten verhouden. De inwoners moeten er vanuit kunnen gaan dat wat het college heeft beloofd, het college dat niet alleen vandaag moet waarmaken maar ook over drie jaar.

1830 De VVD vroeg ook naar de OZB (compensatie van het Rijk). De wethouder denkt dat hier sprake is van een misverstand. Het klopt dat het Rijk rekening houdt met de ontwikkeling van de WOZ-waarde; dat betekent dat wanneer de WOZ-waarde hoog is, de gemeente iets gekort kan worden. Dat zegt niets over de OZB die daadwerkelijk geheven wordt. Het is mogelijk dat de gemeente een korting krijgt wanneer de gemeente potentieel meer OZB kan heffen, maar de gemeente krijgt geen korting meer zij die daadwerkelijk heft, en ook niet wanneer de gemeente die hoger of lager maakt. Het is geen broekzak vestzak verhaal.

1840 De VVD noemde een grotere kans op bezwaren door een verhoging van de OZB; de wethouder zet uiteen dat er altijd een kans is op bezwaren bij een verhoging van de OZB; maar daarbij zijn meer bezwaren afhankelijk van heel veel factoren, bijvoorbeeld van een stijging in de WOZ-waarde vanwege stijging in de woningmarkt. Ook dat is vaak een aanleiding voor bezwaren. De no cure no pay-bureaus vormen ook vaak een aanleiding voor een toename in bezwaren. Dit is daarvan een onderdeel. In haar beleving is er in deze raad nooit overwogen iets niet te doen vanwege meer bezwaren.

1850 **De heer Claasen** (GroenLinks) gaat na of hij deze inbreng over de WOZ-waarde van de wethouder goed begrijpt. De VVD zegt dat wanneer het college teveel OZB heft, het college een korting kan krijgen. De wethouder zegt daarop dat het Rijk rekening houdt met de WOZ-waarde als zodanig. Hij vraagt of hij een denkfout maakt wanneer hij zegt dat wanneer het bestuur de OZB te laag vaststelt, het bestuur zich feitelijk tekort doet omdat het Rijk ermee rekening houdt dat er meer te heffen is.

Wethouder Schilderman denkt dat zij de lijn van de heer Claasen een heel eind kan volgen.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat in Utrecht de WOZ-waarde best hoog is. Daarbovenop doet dit college er nog een coëfficiënt bij; die verhoogt het college ook. Zij vraagt of het juist is.

Wethouder Schilderman merkt op dat het klopt dat de OZB verhoogd wordt zoals in de voorjaarsnota besproken. Het klopt niet dat dat betekent dat het Rijk de gemeente daarop kort.

1860 **Mevrouw Ramaker** (VVD) heeft begrepen dat het Rijk in 2026 wanneer bekend is wat aan OZB is geïnd, het rijk de regel toepast dat er minder inkomsten vanuit het Gemeentefonds komen.

Wethouder Schilderman antwoordt ontkennend; het gaat niet om wat er binnengehaald is, maar het gaat om de ontwikkeling van de WOZ-waarde; het gaat over de waarde en niet over de heffing waarop het Rijk een aanpassing doorvoert.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt waarom het college die coëfficiënt erbovenop doet.

Wethouder Schilderman antwoordt dat het geen coëfficiënt is. Het is een heffing

- 1870 over de waarde. Het verschil dat te maken is, zouden allerlei maatregelen kunnen zijn waardoor de WOZ-waarde zou dalen. Dan zou er een positief voordeel kunnen komen van het Rijk. Dan moet er heel veel verprutst worden in de stad.
- De VVD vroeg naar de reserve voor de hervormingen in het Sociaal Domein; de wethouder verwijst naar het raadsvoorstel waarover de raad kan besluiten. Dit is eerder toegelicht. De idee hierachter is dat hierover uitgebreid gesproken is, ook met de partijen met wie de hervormingen in het sociaal domein worden uitgevoerd; het lijkt de wethouder ook goed om dit te bespreken met vakwethouder. De partijen hebben aangegeven de beweging te zien die de gemeente wil maken en dat daarvoor het soms nodig is om te investeren. Voor een aantal van deze partijen zijn strikte eisen in welke mate zij zelf reserves mogen aanhouden. Zij hebben het
- 1880 college gevraagd de nodige investeringen te doen om de hervormingen mogelijk te maken. Het is aan de raad te besluiten of hij dit wil instellen.
- Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat haar vraag is of er wel een reserve ingesteld moet worden wanneer er een positief saldo is van 2 miljoen euro. Daar gaat de wethouder financiën over.
- Wethouder Schilderman** merkt op dat de benodigde kosten nog uitgezocht moeten worden. Een eventueel stuk dat overblijft, is er nog niet. Wanneer daarover niet besloten zou worden, zou met deze ontwikkeling niet verder te gaan zijn. Daarom wordt voorgesteld het geld daarvoor apart te zetten zodat daarmee wel aan de slag te gaan is. Wanneer blijkt dat het geld overblijft, is het toe te voegen aan de reserve
- 1890 zo dat het is uit te geven is aan deze investering wanneer blijkt dat de volledige 4 miljoen euro nodig is. Wanneer dat niet het geval is, is het geld dat overblijft uit te geven aan de wensen die daarover leven.
- Mevrouw Ramaker** (VVD) merkt op dat het principe wanneer binnen het sociaal domein in 2024 geld overblijft, is toch ook te zeggen dat geld vrij te maken om in een reserve te steken; dus niet apart.
- Wethouder Schilderman** merkt op dat het zover nog niet is; die meevaller is er nog niet. Daarmee is die nog niet te bestemmen en is die nog niet uit te geven. Wanneer het voordeel er wel is, is die hierover te spreken bij de Voorjaarsnota en is ervoor te kiezen die toe te voegen aan de reserve of uit te geven aan het sociaal domein of uit
- 1900 te geven aan iets anders.
- De VVD vroeg naar de groei van de stad en gaf het college een extra aanmoediging om goed te controleren of de stad hiermee op het juiste pad loopt. De wethouder vindt dat een goede aanmoediging. Die wordt verder opgepakt. Dit wordt steeds geherijkt bij de Voorjaarsnota. Het college heeft aangegeven dat het op het groeikader op een aantal van deze werkingen nog beter moet controleren; daarvoor komt een nieuw voorstel naar de raad bij de Voorjaarsnota.
- De VVD heeft aandacht voor de onderbouwing bij beleidsstukken. De vraag daarbij is of die voldoende is bij de financiële paragraaf. De wethouder vindt het heel goed van de VVD daarvoor aandacht te hebben. Het is heel belangrijk dat de raad besluit over
- 1910 de middelen die horen bij het vastgestelde kader. Daarvoor heeft het college aandacht. Het gaat daadwerkelijk om een proces. Wanneer de raad een voorstel ziet waarvan de raad vindt dat de onderbouwing onvoldoende is, roept zij de raad op er naar te vragen zo dat het echt te koppelen is aan het beleidsstuk waar het bijhoort.

De VVD vroeg naar de reclameopbrengsten; de wethouder zet uiteen dat die opbrengsten altijd geraamd worden. Die opbrengsten komen uit een heel aantal ver-

schillende contracten die ook nog op verschillende manieren geïndexeerd worden en ze zijn ook afhankelijk van een gedeelte van de inkomsten die soms ook wisselen. In dit geval valt hij in de praktijk iets lager uit; dat is ook wel eens andersom geweest.

1920

De VVD vroeg naar de havengelden en naar wat het college gaat doen om het concreet op te lossen. De wethouder begrijpt waar mevrouw Ramaker vandaan komt; zij vindt het goed om te zien wat de gevolgen zijn van het snelle besluit. Dat besluit heeft de raad genomen. Daaraan geeft het college uitvoering, zo goed en zo kwaad.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de burgemeester vandaag een raadsbrief heeft gestuurd waarin zij aangeeft hiermee niet uit de voeten kunnen omdat een bepaald budget gebruikt is; de burgemeester legt het terug bij de raad. Zij vraagt hoe de wethouder dit ziet.

1930

Wethouder Schilderman merkt op dat deze ook in de begroting is verwerkt, zoals deze ook; alle besluiten die genomen zijn bij de Voorjaarsnota zijn verwerkt in deze programmabegroting. Dat geldt ook voor dit stuk.

De wethouder denkt dat de mogelijke bezwaren hierbij het college dit helderder voor het voetlicht heeft kunnen brengen vanuit deze portefeuille. Zij zal uitgebreid hierbij terugkomen in de beantwoording van GroenLinks over de woonbootbewoners en de rekenvoorbeelden daarin.

1940

GroenLinks vroeg naar de reserves; of daarbij een afwegingskader is of is het college bereid dat kader te ontwikkelen. De wethouder antwoordt dat het college dat kader heeft. Zij noemt artikel 11 van de financiële verordening; daarin is afgesproken hoe invulling te geven aan de reserves. Dat is verder uitgewerkt in de nota reserves; daarin zijn de kaders opgenomen ten aanzien van de algemene reserve en ten aanzien van bestemmingsreserves. Daarin staat ook in welke gevallen en voor welke situaties een reserve is in te stellen. Dit is altijd een raadsbevoegdheid om een reserve al of niet in te stellen. Over alle reserves heeft de raad besloten.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) begrijpt dat het een raadsbevoegdheid is de reserves in te stellen; hij vraagt of dat ook geldt voor de voorwaarden als het gaat om een hoeveelheid (in percentages) in de reserve.

Wethouder Schilderman licht toe dat dit onderdeel uitmaakt van de instelling van de reserve.

1950

Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de inbreng van GroenLinks over risico's in relatie tot reserves. Dan gaat het om risico reserves. Een risico reserve behoort tot de mogelijkheden binnen een bepaald beleidsprogramma. Dat kan voor de risico's zijn; dat is dan conform het risicomodel dat is vastgesteld in de nota risico management en weerstandsvermogen. Dat geeft specifiek voor de risicoreserves de kaders. Wanneer de verwachte omvang van een risico binnen een programma niet kan worden ingeschat, kan daarvoor een reserve gevormd worden. Het college doet daarin ook een voorstel aan de raad over het dan wel niet instellen van de reserve.

1960

Het CDA vroeg terecht naar het investeringsplafond. Meerdere raadsleden hebben daarnaar gevraagd. Zij begrijpt de gedachte van het CDA; of het idee niet eerder te bedenken was van het investeringsplafond. Achteraf gesproken was dat van iedereen een goed idee geweest; de wethouder vindt het in ieder geval goed dat dit nu gedaan gaat worden.

De heer Van Steeg (CDA) is het daarmee volledig eens. Dit is niet de eerste keer

dat gesproken wordt over Investeringsplafond; dat was eerder aan de orde. Dan had het college hiermee iets eerder van start kunnen gaan.

Wethouder Schilderman kan zich dat niet herinneren dat in dit verband over een plafond is gesproken; in de gesprekken met de raad ging het vaak over het reëel ramen, over uitvoeringskracht. Dat zijn ook allemaal heel terechte punten. Zij noemt het Investeringsplafond ook geen gouden middel. Om meer grip te hebben op de investeringsbegroting, een veelheid aan maatregelen mogelijk is en dat een Investeringsplafond daarvan een goede is.

Het college heeft in dit kader het volgende gedaan: het college stelde zich de vraag of de maatregelen bij de voorjaarsnota een solide beeld gaven voor de komende jaren. Het college zag een trend waarover het college zei dat daarmee iets gedaan moet worden. Die trend ging niet goede kant op. Nodig is meer grip te krijgen op investeringen en heldere afspraken zijn nodig en de daadwerkelijk verbonden consequenties aan de financiële kengetallen. Het college vond dat daarop actie ondernomen moet worden. Amsterdam werkt met Investeringsplafonds; over de

verdere uitwerking daarvan deed Amsterdam vijf jaar. Het college hoopt dat Utrecht zaken sneller en beter kan uitwerken. Zij logenstrakt het idee dat dit van vandaag op morgen is te realiseren. Gekeken is naar dat nu iets gedaan moet worden en straks. Het college heeft aan de ene kant een Investeringsplafond opgenomen op 110 miljoen. Die is gebaseerd op de historische realisatie. Aan de andere kant redeneerde het college dat het de reserve verder moeten gaan versterken. Op die zaken gezamenlijk, zijn de Utrechtse financiële kengetallen gebaseerd op het plafond en op de toevoeging aan de reserves. Wanneer het college op enig moment onder de solvabiliteitsgrens komt van 20% over een paar jaar, is dat na het nemen van deze maatregelen. In de begroting staan investeringen van honderden tot over de 200 miljoen. Het college heeft dit op 110 miljoen gezet in het plafond. Wanneer het

bestuur meer dan de helft bereikt, zit het bestuur al boven het plafond.

Dat brengt haar bij de vraag van het CDA over hoe de gemeente Utrecht er financieel voorstaat en hoe kijkt het college er naar als geheel. Wat de wethouder betreft heeft het CDA een punt dat het stadsbestuur daarover minder gesproken heeft in de afgelopen jaren minder. College en de raad hebben grenzen vastgesteld over kengetallen. Die zijn terug te lezen. Die grens komt in beeld als het gaat om solvabiliteit. Hierover is in de afgelopen jaren minder gesproken omdat in de afgelopen jaren die grenzen nooit in beeld zijn gekomen met uitzondering van het weerstandsvermogen. Om die reden is daarover minder gesproken. Dan is het moeilijk te zeggen hoe dit in het geheel te bekijken. De wethouder heeft daarover van tevoren uitgebreid gesproken, ook met de accountant. De ontwikkelingen die te zien zijn, zijn: een stijgende schuldquote (de gemeente gaat meer lenen), de belastingcapaciteit gaat heel erg omhoog (de gemeente heeft relatief hele zware lasten), de solvabiliteit gaat achteruit. Te zien is welke structurele ruimte in de begroting zit. De weerstandsratio is op dit moment stabiel. In zijn geheel is over Utrecht te zeggen dat Utrecht een investerende stad is, dat Utrecht meer is gaan lenen, afgesproken is om 150 miljoen uit de reserves te halen omdat er een financieel probleem is weggezet; de reserves zijn er om in het financieel zware tijden te gebruiken. Dit bij elkaar genomen is te zien dat de gemeente steeds meer leent, dat de gemeente minder op de bank heeft staan en dat tegelijkertijd zij relatief hoge lasten heeft. Op de vraag of dat op zichzelf een probleem is, of Utrecht er morgen slecht voorstaat, antwoordt de wethouder ontkennend; te zien is dat de gemeente in

staat is om ook een onverwachte tegenvaller op te nemen. Dit betekent niet dat nu alles goed gaat; zonder maatregelen te nemen, blijft de gemeente lenen, heeft de gemeente geen eigen vermogen en dan zou in het komend jaar de begroting steeds meer vast komt te zitten, dat de gemeente steeds meer leningen moet afbetalen. In de toekomst kunnen dan minder keuzes gemaakt worden omdat er weinig eigen vermogen tegenover staat en is de gemeente veel vatbaarder is voor welke vorm van financiële tegenslag dan ook. Het grootste risico voor de gemeente is het rijksbeleid.

2020 De gemeente hoeft er niet op te rekenen dat er iets gaat komen van het Rijk; dat maakt het nodig om maatregelen te nemen. Deze maatregelen heeft het college nu genomen.

De heer Van der Zweth (PvdA) kan dit volgen. Hierbij is wel de aanname dat de solvabiliteitsvoorspellingen kloppen. De ervaring geeft tot nog toe aan dat de gemeente steeds te conservatief geweest is. Welke reden heeft de wethouder om te denken dat het nu opeens klopt, terwijl eerder het college er zoveel percentages naast zat, al gaat het nu om 1% onder de grens.

Wethouder Schilderman bevestigt dat deze op 1% punt onder de grens zit op het moment waarop het college voor de komende jaren een Investeringsplafond van 110 miljoen hanteert en niet 239 miljoen zoals is geschreven in de ambities van het college, of 212 miljoen in 2026 of 115 miljoen in 2027. Die solvabiliteit is gebaseerd op realisatie van minder dan de helft van de ambities. Wanneer de inschatting is in de raad dat het college minder dan de helft gaat realiseren, vindt de wethouder dat wel een hele pessimistische blik op de wereld.

2030

De heer Van der Zweth (PvdA) met op dat de grens van 110 miljoen al heel veel aangeeft in het perspectief van veel 239 miljoen. Het stadsbestuur gaat zo laag zitten omdat de verwachting is dat dit uitkomt. Hij merkt op dat het nog steeds aannemelijk is dat het college met de prognose te laag zit.

Wethouder Schilderman vinden niet aannemelijk dat de solvabiliteit in het groen schiet; het is eerder aannemelijk dat de solvabiliteit in het rood schiet. De inzet is 239 miljoen euro voor volgend jaar; het plafond staat op 110 miljoen. Dat betekent dat het college minder dan de helft gaat realiseren.

2040

De heer Van der Zweth (PvdA) begrijpt het niet meer helemaal. Hij vraagt wat onder de 110 zit. Hij hoort de wethouder zeggen er toch overheen te gaan. Hij vraagt zich dan af waar de 110 vandaan komt. Hij veronderstelt dat er reden is om het college zo laag gaat zitten ten opzichte van de 239.

Wethouder Schilderman antwoordt dat het gebaseerd is op de realisatie van volgend jaar. Het college heeft wel gezien er in geslaagd te zijn meer te investeren; dat is ook de ambitie van het college. De kans dat dat gaat lukken lijkt levensgroot. Op de vraag of het daarmee perfect is en dat er nooit meer iets gedaan gaat worden aan 110, antwoordt de wethouder ontkennend. Daarom moet het uitgebreider uitgewerkt worden. De raad en college moeten uitgebreid spreken over in hoeverre straks aan verschillende knoppen gedraaid moet worden. Met meer geld uit reserves eet het stadsbestuur de flexibiliteit uit de begroting in een situatie waarin zojuist 150 miljoen uit de reserves is uitgegeven. Dat met goede reden en de begroting kan dit hebben. Zij waakt voor potverteren.

2050

De heer Van Steeg (CDA) vindt dit een bijzondere opmerking in het licht van de bespreking van de Voorjaarsnota. Hij begrijpt niet goed hoe ver het staat met het Investeringsplafond en wat dat gaat betekenen voor de komende jaren. Hij vraagt de wethouder de raad daarover nader kan informeren. Hij vindt dat in deze begroting

2060

niet heel duidelijk staat hoe dat investeringsplafond ingrijpt in deze begroting en wat er nodig is om tot de eindsituatie te geraken en welke stappen daarvoor gezet moeten worden.

Wethouder Schilderman kan op dit moment niet een totaal overzicht geven van de stand van zaken in dit licht. Zij refereert aan de termijn niet nodig was in Amsterdam om tot een goede werkwijze te komen. Het lijkt haar verstandig dat het college in de Voorjaarsnota het plan daarvoor aangeeft; een Investeringsplafond is één onderdeel van grip op investeringen. Een belangrijk onderdeel, maar slechts een ervan. De andere onderdelen gaan over de raming, de autorisering, wanneer, tot op welk niveau? Zij refereert aan de gesprekken die vaker gevoerd zijn in het bestuurlijke. Zij constateert een brede behoefte op al die onderdelen sturing te hebben; dat komt zeker aan de orde bij de bespreking van de Voorjaarsnota. Zij haalt de vraag van het CDA aan wat in deze begroting gebeurd is. De wethouder zet uiteen dat in deze begroting is het college op basis van de kengetallen uitgegaan van een Investeringsplafond van 110 miljoen euro. Gezegd zou kunnen worden dat heel streng te handhaven; dat lijkt haar niet verstandig. Op dit moment is de hele methodiek nog niet uitgewerkt. Er zitten drie werkweken tussen het vaststellen van de Voorjaarsnota en deze programmabegroting in. In die drie weken kan de wethouder niet een Investeringsplafond uitwerken. Die uitwerking vindt plaats op weg naar de Voorjaarsnota. Op die 110 miljoen zijn de kengetallen gebaseerd en die zijn doorgetrokken naar de komende jaren. Wellicht dat er ruimte is het Investeringsplafond iets hoger vast te stellen, of gedifferentieerder of anders toe te passen. Zij stelt voor daarover te spreken bij de Voorjaarsnota.

De heer Van Steeg (CDA) begrijpt hieruit dat de 110 miljoen bijna een fictief getal is. Dat betekent dat de ratio, het solvabiliteitscijfer in feite lager is dan in deze begroting wordt gepresenteerd. Hij vraagt of hij dat goed interpreteert.

Wethouder Schilderman antwoordt dat dit zo te zeggen zou zijn. Zonder een afslag te nemen hierop, zou de solvabiliteit veel lager uitkomen.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat dit het ingewikkeld maakt. Hij probeert een Tegenbegroting te maken en daarbij uit te gaan van wat hij leest, maar als de wethouder nu zegt dat wat daar staat totaal anders is, weet hij als raad niet meer wat hij ermee moet. Wat kan de raad met deze informatie? Dit nog los van het gevoerde debat.

Wethouder Schilderman antwoordt met een herhaling van wat hij zojuist heeft gezegd over waarop de kengetallen gebaseerd zijn; ze zijn gebaseerd op de voorliggende begroting. Zij zijn gebaseerd op de toevoeging aan de reserves die in de begroting zijn opgenomen. Ze zijn ook gebaseerd op het gaan werken met het Investeringsplafond; dat plafond is voor nu op 110 miljoen euro gezet. Die kan later ergens anders op terechtkomen. Daarover moet de raad meebesluiten.

Mevrouw Ramaker (VVD) valt het op dat het getal wel bekend is (2 miljoen reserve sociale hervormingen, 110 miljoen voor het investeringsplafond) maar dat de weg er naar toe mistig is. Zij wil terug naar de opmerking van de wethouder over dat het grootste deel van de inkomsten van de gemeente Utrecht die van het Rijk zijn. Zo wordt Nederland bestuurd. Het Ravijnjaar (2026) is al een tijdje bekend. Het is ook al enkele jaren het geval dat de gemeente Utrecht relatief veel geld overhield op de jaarrekening; een relatief hoog positief saldo. Haar vraag is hoe het kan zijn dat de raad zo overvallen wordt van dat bijgestuurd moet worden. Zij vraagt hoe de wethouder het ziet dat de weg naar de getallen toe mistig is.

Wethouder Schilderman antwoordt dat gerefereerd wordt aan de vraag wanneer aan de slag te gaan het Ravijnjaar dicht te maken; eerder stelde het college voor het Ravijnjaar vanaf 2026 verder dicht te maken. Vanuit de gemeenteraad kwam toen de motie waarin het college werd opgeroepen meer risico te nemen en het Ravijnjaar niet dicht te maken. De wethouder heeft de raad daarop negatief geadviseerd. De raad heeft de motie aangenomen. Het college heeft de motie uitgevoerd. Hij is het eens met de VVD dat dat de betere inzet zou zijn; maar dit is de keuze die de raad in meerderheid heeft gemaakt.

Mevrouw Ramaker (VVD) gaat dan terug naar waaraan haar collega's ook steeds refereren, naar de 110, de 2 miljoen; zij legt de vraag voor waarom niet eerst zelf te bepalen en de tijd te nemen om eerst te bepalen wat nodig is om daaraan een getal te koppelen.

Wethouder Schilderman antwoordt dat dat gekund had; zij heeft daarover nagedacht. De redenen om hierop niet nog even te broeden is (1) dat het college het belangrijk vindt de raad in positie te hebben, juist over de investeringen. Om die reden maakt zij de raad deelgenoot van het plan om een Investeringsplafond te hanteren. (2) Wanneer het college dat niet zou doen zou de raad een enorme dip in de solvabiliteit zien met ook al meteen onvoldoende waarde; de raad zou daarvan schrikken. Voor een gedeelte wordt dat veroorzaakt door investeringen waarvan het college weet dat die niet op termijn te realiseren zijn; daarop moet een afslag genomen worden. Die evenveel te nemen afslag is eerder gesproken bij Planningsoptimisme. Het college heeft die afslag genomen omdat het college uit ervaring weet dat nooit 100% van de plannen op de geplande tijd te realiseren is.

Mevrouw Ramaker (VVD) mist de strategie. Solvabiliteit wordt niet alleen bepaald door een investeringsplafond; het gaat om een combinatie van allerlei maatregelen. Vanuit haar kant is het advies om eerst goed na te denken over wat het college wil bereiken om daar dan een getal aan te koppelen.

Wethouder Schilderman is het daarmee eens. Het gaat om een combinatie van meer maatregelen; zij gaf dat ook aan. Zij noemt als voorbeeld de toevoeging aan de reserves die invloed heeft op de solvabiliteit en de positie van de gemeente. Wanneer dat geld op de bank staat en het is uitgegeven moment waarop dat nodig is, scheelt dat in de financiële positie. Het is een meer koppig monster. Zij bestrijdt dat er geen strategie in zit. Het college wil scherper sturen op investeringen. Dat scherpere sturen zet het college voort. Zij hoort hierin ook een vraag de 110 miljoen euro niet heilig te verklaren; zij is het daarmee volledig eens. Dat moet verder uitgewerkt worden op weg naar de Voorjaarsnota. Dat stond ook in de begrotingsstukken; zij herhaalt dat nogmaals. Dit zal beter uitgewerkt en aan de raad voorgelegd worden bij de Voorjaarsnota.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) probeert dit ook helder te krijgen. Hij gaat ervan uit dat het of of is; of de gemeente heeft nu een Investeringsplafond en dan heeft het impact op de solvabiliteit en dan wordt er mee gerekend en is daarover nu te spreken. Of er is geen Investeringsplafond en dan zegt het bestuur daar naar toe te willen werken richting de Voorjaarsnota en dat het bestuur een aantal stappen gaat zetten om daar te komen. Nu lijkt dit door elkaar heen te lopen.

Wethouder Schilderman zet uiteen dat het in die zin door elkaar heen loopt omdat de raad eerder ook heeft gevraagd in het kader van planningsoptimisme een afslag te nemen op de projecten. Een Investeringsplafond is een andere manier om een afslag te nemen op het projecten. Het is mogelijk te zeggen er 20% Planningsop-

timisme er uit te nemen of het mogelijk te zeggen een plafond en dan daarboven. In beide gevallen wordt een inschatting gemaakt over wat wel en niet verwacht wordt. Die inschatting heeft het college toegepast in de kengetallen zoals gevraagd is rondom Planningsoptimisme.

Wat anders is, is dat het bij het planningsoptimisme alleen gaat om een inschatting en dat het bij een Investeringsplafond gezegd wordt dat het college voornemens is om daaraan maatregelen te gaan koppelen op een gegeven moment. De wethouder is het helemaal eens met de heer Van der Graaf dat die maatregelen uitgewerkt moeten worden; daarom staat dit er niet zo hard in als het bestuur zou willen. De reden daarvoor is de tijd die het kost om het uit te werken.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) stelt vast dat dan te concluderen is dat het plafond er is, maar dat het bestuur nog gaat nadenken over hoe daarop is te handhaven en hoe streng dat gedaan gaat worden. Dan is het eventueel aan de raad om daarover het college nog zaken mee te geven in het debat.

Wethouder Schilderman antwoordt dat dit juist is.

De heer Van der Zweth (PvdA) deelt het begin van de vraag van de heer Van der Graaf. Het is helder dat het verder uitgewerkt wordt. Nu is al bekend dat die 110 miljoen voor het Investeringsplafond veel te laag is. Hij legt de vraag voor waarom gekozen is voor dat bedrag. Hij begrijpt dat deel niet.

Wethouder Schilderman antwoordt dat ze zojuist als antwoord op de PvdA al aangaf dat het verder uitgewerkt moet worden. Het college heeft nu de historische cijfers gebruikt. De kengetallen moeten ergens op gebaseerd worden; nu zijn zij gebaseerd op wat vorig jaar gerealiseerd is.

De heer Van der Zweth (PvdA) begrijpt hieruit dat dit voor nu een reële voorspelling is. Wanneer dat dan zo is, is er tot 2028 voldoende tijd om de solvabiliteit te corrigeren. Wanneer het weerstandsvermogen op 1.0 gezet wordt, is er voldoende tijd om in de tussentijd een correctie toe te passen. Dan wordt de solvabiliteit samengepakt met herijken van het Investeringsplafond [dat nog uitgewerkt moet worden].

Wethouder Schilderman zet uiteen dat hierin twee elementen zitten er in dit paard loopt; wanneer er geld uit de reserve gehaald wordt, verslechtert de solvabiliteit. Ten opzichte van de prognose gaat [de financiële positie] achteruit; dan komt het bestuur überhaupt negatief uit.

De heer Van der Zweth gaat er nu vanuit dat er geen enkele toename te zien is aan de mate waarin de gemeente investeert in dit jaar en volgend jaar en in de komende jaren. Dat is wel de ambitie van het college en ook van deze raad. Dat is meermalen vastgesteld in allerlei stukken; de raad wil dat het college meer gaat investeren. In de afgelopen jaren is de trend te zien waarin het college erin slaagt om meer te investeren. Niet zoveel als het bestuur zou willen, maar wel om meer te doen. Wanneer de heer Van der Zweth zegt dat het zijn verwachting is dat die 110 miljoen gehandhaafd wordt, gaat hij ervan uit dat de gemeente nooit zal groeien in de investeringen. [Dat de gemeente zal groeien], is wel de inschatting van het college.

De heer Van der Zweth (PvdA) kan dat volgen. Het is niet reëel dat die er "flatline" in staat; het zou geïndexeerd moeten worden nog los van de ambities.

Daar staat tegenover dat het bestuur steeds 7% te laag zat; het is nog maar de vraag wat er dan gebeurt. Hij vraagt de wethouder naar de consequenties voor de begroting wanneer nu het weerstandsvermogen naar 1.0 gebracht wordt. Hoeveel zou de solvabiliteit van zakken in percentages. Of gaat het nu over de afronding?

Wethouder Schilderman kan die berekening op dit moment niet maken. Zij heeft daarover ook nagedacht. Zij zet uiteen dat het voor de solvabiliteit niet uitmaakt of die in dit weerstandsvermogen zit of in de reserve zit. Het blijft niet verstandig om uit reserves meer geld uit te geven. Er kan uiteraard altijd een discussie gevoerd worden over het niveau waarop het stadsbestuur wil zitten. Te zien is dat Utrecht een

2210 gemeente is die stijgt op de schuldquote, die hoog zit op de belastingcapaciteit, die op de solvabiliteit achteruitgaat, die op de structurele ruimte weinig ruimte heeft. Dat is het nadeel van de maatregelen die zijn genomen. Zij stelt dat het niet verstandig is om die maatregelen af te gaan schalen. Het college vindt het belangrijk dat de investeringen die nu gedaan worden, niet alleen vandaag te doen zijn maar ook volgend jaar en de jaren daarop. Van belang is dat straks niet alleen de schulden worden afbetaald maar dat ook nog iets te kiezen valt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) gaat in op een andere indicator; hij vraagt of de 3000 op te leveren woningen vastzitten aan de 110 miljoen Investeringsplafond. Of is die gekoppeld aan de 239 miljoen euro? Hij vraagt de reflectie van de wethouder.

2220 **Wethouder Schilderman** heeft zojuist uitgebreid gereflecteerd op hoe die werkt. Zij merkt op dat dit soort specifieke koppelingen niet bestaan.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) constateert dat hij met een programmabegroting zit met tientallen indicatoren van wat er allemaal in deze stad gedaan wordt, qua mobiliteit, qua nieuwbouw, et cetera en dan wordt er nu gedaan alsof dat totaal los staat van een discussie over ambities met tientallen miljoenen meer dan een discussie over noodgedwongen over te gaan naar 110 miljoen als plafond. Zijns inziens moet er tegelijkertijd een waarschuwing worden afgegeven worden over dat 3000 woningen jarenlang dan ook onder druk komt te staan. Hij gaat er vanuit dat daarover nagedacht is.

2230 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat dit debat in heel veel versies eerder is gevoerd. De investeringen hebben niet alleen een relatie tot groei in woningbouw. Er zijn allerlei ambities in de bestaande stad, groen, openbare ruimte. Deze koppeling is er niet, was er niet en zal er ook morgen niet zijn.

Eerder is dit gesprek gevoerd over wat het betekent en hoe het verder uitgewerkt gaat worden.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat wat de wethouder nu zegt niet klopt. Hij gaat ervan uit dat er een koppeling is. Niemand gaat hem vanavond wijs maken dat er geen koppeling zou zijn tussen een Investeringsplafond en de investering in de bouw van 3000 woningen per jaar. Dit geldt voor heel veel andere ambities. Hoeveel geld Utrecht maximaal investeert heeft altijd een koppeling met de nieuwe activa die in de komende 5/6/7 jaar neergezet worden. Hij wil dit niet zo laten bestaan. Hij vraagt de wethouder strakker aan te geven in welke mate het Investeringsplafond consequenties heeft voor de ambities.

2240

Wethouder Schilderman herhaalt haar uitleg voor de laatste keer. Het Investeringsplafond wordt straks verder uitgewerkt. Daarop kan de raad input leveren. Ook de werking ervan zal straks uitgebreid besproken worden; dit is ook een van de uitwerkingen van meer grip op investeringen. Bij de Voorjaarsnota zullen raad en college daarover uitgebreid komen te spreken. De wethouder heeft aangegeven welke functie hij nu heeft. Eerder is gevraagd in meerderheid dat de raad graag wil

2250 dat het college rekening houdt en dat het college in de financiën niet uitgaat van dat het college 100% zal realiseren van wat het zich voorneemt. Die afslag is genomen in de kengetallen op basis van de balansbegroting op 110 miljoen en die is

gebaseerd op de cijfers van de jaren hiervoor. Dat is terug te zien in de inschatting van de balans. Ever de precieze werking van dit plafond zullen college en raad spreken op weg naar de Voorjaarsnota. De vraag staat dan centraal hoe de raad de grip op investeringen dan voor zich ziet.

De heer Van Steeg (CDA) blijft hierin hangen. Hij merkt op dat die 110 miljoen in de begroting is opgenomen, dat is nauwelijks te lezen, dit komt hier naar voren in dit debat. Hij probeert greep te krijgen op die investeringen. Maar in de begroting lijkt nergens duidelijk hoe dat plafond precies werkt. Die investering staat wel in de begroting. Wat zegt dan de begroting daarover wat daad werkelijk wordt geïnvesteerd; wat is het gevolg van het Investeringsplafond voor de begroting als geheel. Hoe moet hij de begroting lezen?

Wethouder Schilderman legt het andersom uit. In de afgelopen jaren realiseerde de gemeente niet alle ambities. Daarom heeft de gemeenteraad gevraagd daar rekening mee te houden. Dat heeft al verschillende namen gekregen: Planningoptimisme, reëel ramen, een Investeringsplafond. De vraag vanuit de raad is ermee rekening te houden dat niet alles gehaald wordt. De vraag vanuit de raad is bij voorkeur daarop te sturen zo dat er meer gehaald wordt van de ambities. Daaraan geeft het college invulling. Wanneer het college in de kengetallen er vanuit zou gaan 100% zal realiseren van alle investeringen, gaan de kengetallen enorm onderuit. Dat is niet reëel. Het college heeft daarop het planningsoptimisme toegepast. De afslag is genomen omdat niet alles op termijn te realiseren is.

Het college heeft dat nu een Investeringsplafond genoemd. Het college en de raad vinden het niet alleen belangrijk een afslag te nemen, maar ook belangrijk een tool in handen te hebben. Die tool heet Investeringsplafond. Het college heeft gezegd die tool te gaan maken. Deze tool is er niet van vandaag op morgen. Die tool wordt verder uitgewerkt op weg naar de Voorjaarsnota.

Hierover wordt met herhalingen nader doorgesproken.

De heer Van der Zweth (PvdA) begrijpt helemaal wat de wethouder zegt. Hij begrijpt het getal niet dat gekozen is. Hij vraagt meer informatie richting het slotdebat voor meer inzicht; wat als de 110 langzaam groeit? Wat als hij net een beetje hoger gezet wordt - hoe ziet dan de solvabiliteit er uit en levert het problemen op? Of als de weerstand op 1.0 gezet wordt; wat gebeurt er dan met de solvabiliteit? Hij wil graag iets meer houvast en grip krijgen op wat dit betekent. Hij heeft de indruk dat van dit debat de commissie niet veel wijzer wordt.

Wethouder Schilderman kan dat inzichtelijk maken; zij zegt toe dat in beeld te zullen brengen. Zij neemt zich voor de maatregelen uit de programmabegroting te halen. Zij benadrukt dat dit toegepast is op de balansprognose.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht zijn verwarring toe. Hij citeert zinnen op pagina 11. Zoals het gepresenteerd wordt horen de ambities erbij. Hij vraagt meer tekst en uitleg.

Wethouder Schilderman begrijpt dat heer Dijkstra verwarring heeft. Het college heeft iets aangedragen waar de raad om gevraagd heeft. Zij hoopt dat dit straks gaat voldoen aan de behoefte van de raad; de raad wil meer greep op investeringen. Daarin zet het college nu een stap. Zij zegt ook dat dit niet de laatste stap is. Bij de Voorjaarsnota zal het college een hele mooie volgende stap zetten. Zij kan zich voorstellen dat in de komende jaren daarna het college nog een aantal stappen zal zetten. Voor het college was niets doen geen optie.

De voorzitter nodigt de wethouder uit haar beantwoording voort te zetten.

Punt van orde

De heer Van Steeg (CDA) vindt het cruciaal; hij is bezig met een tegen begroting. Blijkbaar kan de raad zich niet baseren op deze programmabegroting. Hij vindt dat een belangrijk [om te beseffen].

Hij sluit zich aan op de woorden van de heer Van der Zweth; hij wil graag informatie van het college voor het raadsdebat en hoe het precies zit dat 40% minder van de investeringen gehaald zal worden dan in de begroting is opgenomen. Hij wil graag weten waarin dat precies zit. Dit is iets anders dan planningsoptimisme.

2310 **Wethouder Schilderman** beantwoordt het CDA. De heer Van Steeg kan uitgaan van de cijfers in de begroting. Wat in de begroting te zien is, zijn de investeringen. Het enige dat gezien wordt is dat gezegd is dat er een plafond komt en dat dat plafond verwerkt is in de balanstotaal. Dat is terug te zien in de kerngetallen. Tenzij het CDA van plan is om tegen begroting te leveren met alle kengetallen daarin, compleet doorgerekend en hij ook in de balanstotaal een afslag wil nemen, voorziet zij dat het voor het CDA ingewikkeld wordt. Maar als het CDA dat niet van plan is, denkt zij dat het helemaal goed gekomen. Zij weet zeker dat het CDA een Tegenbegroting kan maken.

Zij vervolgt met de beantwoording van de vragen.

2320 Het CDA had gevraagd naar SPUKS; zij heeft daarover zojuist iets gezegd. Het college zal ook nagaan of er administratieve lasten te verlichten zijn. Dat was een van de ideeën van het kabinet.

De heer Van Steeg (CDA) had ook gevraagd of de raad geïnformeerd kan worden over wat dit precies betekent en of toe te zeggen is dat dit niet ten koste gaat van het Sociaal Domein op dit moment.

Wethouder Schilderman zal de raad informeren zodra zij weet wat het betekent. Zij kan niet vooruitlopen op de gevolgen.

2330 **De heer Van Steeg** (CDA) merkt op dat de wethouder iets gezegd heeft over de reserves en over de nota – andere partijen vroegen daar ook naar. Hij vroeg daar nog goed naar te kijken, om de nota reserves nog een keer over te doen en meer inzicht te krijgen. Hij refereert aan de adviezen van de Rekenkamer. Hij vraagt dan vooral kijken te naar de reserves zoals die nu zijn en een diepere analyse te maken en daarover de raad te informeren.

2340 **Wethouder Schilderman** zet uiteen dat het college een aantal verschillende dingen heeft gedaan op basis van de eerdere adviezen is over de reserves. Zij noemt het stuk over de bestemmingsreserves. Gevraagd is naar systematische informatie die in de P&C cyclus zit. Daarnaast is gevraagd een analyse te maken van de reserves. Die analyse is gemaakt, op basis van de eisen en voorwaarden die de raad het college heeft meegegeven bij het instellen van deze reserves. Op basis daarvan is analyse gemaakt. Zij hoort in deze raad behoefte aan iets anders; dat er behoefte is aan misschien andere kaders voor reserves. Op basis van het beleid van het college is deze analyse gemaakt. Dat dit de uitkomst. Wanneer de raad ander beleid wil of een ander analyse op iets dat niet het beleid is van de gemeente, is dat mogelijk. Dan is het de vraag wat de raad ermee wil. De wethouder heeft geen eenduidig beeld gehoord van wat de raad wil van de reserves. Zij heeft de idee dat verschillende partijen daarover verschillende ideeën hebben. Haar voorstel zou zijn van een groep met raadsleden een begeleidingsgroep te maken voor een diepere analyse waarom gevraagd is. Dan kan het mogelijk ook helder worden waar naar gezocht wordt. Dat is op dit moment niet helder. Zij vraagt waarvan die analyse dan

gemaakt moet worden.

2350 **De heer Van Steeg** (CDA) merkt op dat zijn eerste verzoek was om dieper inzicht te krijgen in wat er vast zit in de reserves en waar nog ruimte zit. Die analyse is zijns inziens op een vrij oppervlakkige manier gemaakt. Hij refereert aan de inbreng van de heer Van der Graaf die daarop een aanvulling gaf met een aantal reserves. Hij noemde de reserve armoedebestrijding. Daarover is meer te zeggen dan nu in de analyse is opgenomen.

Wethouder Schilderman bevestigt dat de ChristenUnie een paar van die reserves heeft genoemd. Haars inziens heeft zij die ook beantwoord. Waarom viel de Europese reserve niet helemaal vrij? Dat is omdat een deel van de reserve gebruikt wordt om lopende kosten te betalen. Het deel waarmee lopende kosten worden betaald blijft er in zitten; als die lopende kosten betaald zijn, gaat het er uit en is de Reserve opgeheven.

2360 De andere waarnaar gevraagd werd was de calamiteiten reserve vastgoed; dat bedrag is gebaseerd op de ervaringscijfers van het afgelopen jaar. Dat bedrag varieert. Dit is gebruikt voor Castellum Hoge Woerd met dit plafond. Die kosten worden hieruit gedekt; wanneer de raad van mening is daarmee geen rekening te willen houden, is dat een ander besluit dan dat de raad genomen heeft bij de instelling van deze reserve. Dit komt uit de analyse omdat het voldoet aan de kaders die gezamenlijk zijn afgesproken en ook aan de kaders van de raad.

2370 Bij OMU geldt hetzelfde; bij de instelling van de risico-reserve is bepaald dat 50% op de uitgaande geldleningen niets wordt terug verwacht. Dat is omdat de doelstelling van OMU om Vastgoed - waar het op dit moment niet goed functioneert – anders te gaan bestemmen en daarmee een verlies te nemen zodat een maatschappelijk doel te realiseren is van een dergelijk bedrijventerrein. Dit is het lastig van de reserve. Het college heeft getoetst aan de uitgangspunten toen de reserves vastgesteld werden en het beleid. Daaraan voldoen ze. En daaruit komt deze analyse. Wanneer de raad een spade dieper wil, is het belangrijk dat de raad aangeeft welk kader de raad wil hanteren. Het kader dat er is, is gehanteerd. Als de raad een ander kader wil, helpt het om te zeggen welk kader de raad dan wil. Dan is te analyseren .

2380 **De heer Van der Graaf** (ChristenUnie) merkt op dat wat zijn fractie betreft dit is waar het om gaat. Hij leest de analyse; bij hem komen de vragen op over de percentages. Ik kan die vraag hier stellen en dan worden uitgelegd dan begrijpt het wel; dat is precies wat hij miste in de programmabegroting. Hij zou daarin willen lezen waar de percentages op gebaseerd zijn. Was dat een raadsvoorstel? Is dat ooit vastgesteld? Een dergelijke toelichting zou helpen, dan is ook te sturen. Hij leest over de 50% maar hij heeft geen idee waarom.

Wethouder Schilderman weet niet zeker of dit de wens is vanuit de raad. Hier gaat het om de bestaande informatie over wat besloten is bij de instelling ervan. Die besluiten zijn genomen en het college kan die informatie delen. Het is haar nog steeds niet helder of dit de behoefte is die in de raad leeft.

2390 **De heer Van der Graaf** (ChristenUnie) kan niet voor anderen spreken. Dit zou hem helpen; één slag verder op de analyse. Waar is het vastgesteld? Dan is beleid te herleiden. En dan is ook te sturen. Het gaat hem om één slag dieper dan de informatie die gegeven is. Hij wil het niet ingewikkelder maken.

De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat bij hem de behoefte bestaat op dezelfde manier; de 50% van het risico. Waarom wordt die 50% verwacht? Wat is het rationale er achter. Hij stelt zich voor dat dat in twee zinnen kan; het gaat hem om

zowel het inhoudelijke als om het proces.

Wethouder Schilderman ziet geknik in de zaal. Zij concludeert daaruit dat een aanbod voor een begeleidingsgroep niet nodig is. De wens is de zaken terug te lezen waarover besloten is en waarop de percentages gebaseerd zijn.

De heer Maas (VOLT) merkt op dat de wethouder zojuist iets zei over het doel van de reserve en waarom dan het percentage; dat zou ook hem heel veel helpen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) verneemt dan graag wanneer de raad deze informatie kan verwachten. Voor hem is het niet nodig om in een kleine groep mee te denken.

Wethouder Schilderman gaat na of zij hierop iets specifiekers kan zeggen, in ieder geval voor de voorjaarsnota[behandeling in de raad].

D66 stelde vragen over hervormingsbezuinigingen. Die fractie vraagt naar de kans van slagen hierbij. Er werd vooral gevraagd naar het sociaal domein. Te zien is dat eerder dit jaar het nieuws werd gemeld dat daarin al veel slagen gemaakt waren en dat daaruit allerlei middelen gekomen zijn die daadwerkelijk bezwaard zijn door anders te gaan werken. Het lijkt haar goed om dit vakinhoudelijk te bespreken met de wethouders die met deze opgave bezig zijn en de gesprekken met het veld hebben. Het beeld is grotendeels dat het haalbaar is, maar dat hier en daar reserves nodig zijn om die beweging temaken. Een ander complicerende onderdeel daarvan is dat er eigenlijk een effect gaande is waar bij het ene onderdeel de kosten landen, en bij het andere onderdeel de besparing gemaakt wordt. Om die reden zat er een discussiestuk bij de programmabegroting om na te gaan of hierbij op een andere manier te sturen is. De wethouder heeft redelijk helder terug gehoord uit de adviescommissie dat de wens is om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de P&C-cyclus. De kans van slagen wordt groter zodra er meer ruimte is om juist over programma's heen te sturen en met de reserve wordt de kans van slagen groter. Daarover is het aan de raad om een afweging te maken.

D66 vroeg of voldoende externe expertise gebruikt wordt bij de hervormingsbezuinigingen. Het college doet dat; soms helpt het wanneer een ander kritisch kijkt naar de organisatie. In de afgelopen jaren zijn er dan wel voor de gemeente Utrecht dan wel voor andere gemeenten rapporten en analyses opgeleverd waarin vergelijking zit: waar wordt afgeweken ten opzichte van andere. Daarvoor wordt externe expertise gebruikt.

De Partij voor de Dieren maakte een hele mooie Tegenbegroting. Zij vindt die tegenbegroting belangrijk omdat ook verdieping zit in de financiën. Te zien is welke keuzes die de Partij voor de Dieren maakt. Zij vond het mooi dat zaken soms concreet benoemd zijn. Voor een deel worden in deze Tegenbegroting andere keuzes gemaakt dat het college zou voorstellen.

De PvdA stelde vragen over de reserves - de wethouder is daarop ingegaan, ook op het Investeringsplafond, en ook op het weerstandsvermogen.

VOLT vroeg naar het inhuurplafond; of de verwachting is dat het plafond niet gehaald wordt. De wethouder zet uiteen dat het inhuurbudget kaderstellend is en wordt gedurende het jaar ambtelijke gemonitored en daar wordt ook op bijgestuurd. Het hanteren van het inhuurplafond heeft wel effecten; die zullen ook in beeld moeten worden gebracht. Het is de bedoeling van het college om nog harder te handhaven op dit plafond. Dat betekent wel dat meer werkzaamheden geprioriteerd zullen moeten worden en dat termijnen soms zullen worden verschoven.

VOLT sprak ook over een uitvoeringstoets. Daarover is eerder ook gesproken. De

wethouder kan zich voorstellen dat dit ook weer een nieuwe capaciteit vraagt die ook weer een uitvoeringstoets zou kunnen maken, terwijl een gedeelte zit in betere stukken die nu zijn benut. De VVD sprak regelmatig over de financiële paragraaf; dat zou iets kunnen zijn wat het college zeker kan benutten. Hetzelfde geldt voor verderde gesprek over investeringen. Daarin gaat het juist over capaciteit, of het

2450

capaciteit bij de gemeente of bij externe partijen die daaraan mee moeten werken. Uitvoering en capaciteit zouden bij Investeringsplafond een goede plek kunnen krijgen. Zij denkt niet aan losse toets. Dit meenemen zeker wel.

Student & Starter vroeg ook naar het Investeringsplafond - de wethouder heeft daarover geantwoord. Student & Starter stelde vragen over de kostendekkendheid van de brug-, schut- en havengelden. De wethouder bevestigt daarin risico's te zien; het college heeft dat eerder ook aangegeven. Zij kan niet exact inschatten wat zo'n enorme stijging doet met het gedrag van mensen. De wethouder denkt dat dit een jaar uitgetoet moet worden. Wellicht is een voorstel mogelijk van gedifferentieerde heffing.

2460

De heer Snijder (Student & Starter) gaat in op het plafond. Zijn vraag ging over wat het gaat doen met de ambtelijke organisatie en of er nog meer bureaucratie bij komt kijken wat mee te nemen is als er meer over bekend wordt gemaakt.

Wethouder Schilderman antwoordt dat haar goed lijkt om daarop terug te komen; dit zal ook in fasen gaan. Dit vraagt een andere werkwijze van de gemeente. Dat is volgens haar ook goed omdat een andere werkwijze verstandig is als het gaat om investeringen. Zij denkt dat het plafond daarbij helpt.

Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de inbreng van DENK. In het debat kwam naar voren dat diens punt over de afvalstoffenheffing eerder is besproken, ook als het gaat om de onderbouwing van de hoeveelheid afval. Maar ook waar naar toe

2470

bewogen wordt – ook dat is besproken. De ChristenUnie vroeg naar specifieke reserves - de wethouder is daarop ingegaan. Ook de ChristenUnie vroeg naar de afvalstoffenheffing - de wethouder vindt dit een vraag voor de inhoudelijke commissie. Het is uitgevoerd zoals de raad het heeft gevraagd - dat het college zich zou baseren op wat uit het onderzoek kwam. De wethouder hoort in dit gesprek dat aangestuurd wordt op Diftar. Zij kan zich daar iets bij voorstellen. Wanneer de gft niet los opgehaald kan worden, kan met goed fatsoen niet begonnen worden met Diftar. Degene die gft niet los kunnen aanbieden, gaan dan ontzettend veel betalen. Dan ontstaan er verschillen in de samenleving. Dat is wat het college niet wil.

2480

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) blijft graag volgen of er meer bekend wordt over hoeveel kg afval de verschillende gezinnen produceren en dat daarop de prijzen worden aangepast. Hij vraagt of dit gedaan is in de afgelopen jaren en of daar updates over zijn en of daarop aanpassingen zijn doorgevoerd.

Wethouder Schilderman brengt in dat volgens haar geen nieuwe onderzoeken zijn gedaan waarop het college zich kon baseren dan het eerder gedane onderzoek. Op termijn is altijd het gesprek te voeren over Diftar. De zoektocht naar de mogelijkheden om meer gft-inzameling mogelijk te maken is het taai proces.

De ChristenUnie stelde vragen over de transitie Sociaal Domein; of er duidelijkheid is rondom de middelen. De wethouder zet uiteen dat er een verbeterde inschatting is ten opzichte van eerder. Daarvan was eerder al een inschatting gemaakt; het rijk heeft daarover ook meer duidelijkheid gegeven. Dat verandert de financiële zaak maar beperkt. Voor de omvang van de kostenstijging in het sociaal domein is geen

2490

compensatie vanuit het landelijke. De situatie is niet echt veranderd.

Zorgvragen in het kader van Wmo kan de wethouder niet beantwoorden; zij verwijst die vragen naar de vakinhoudelijke commissie.

De ChristenUnie heeft ook aandacht voor de werkdruk als het gaat over financiën.

De wethouder vindt dat een heel terecht punt. Dat betekent dat soms ook geprioriteerd moet worden. Heel belangrijk daarin is, is dat de gemeente Utrecht haar financiële functie versterkt. Van belang is dat de cijfers in ieder geval kloppen. Te

2500 zeggen zou zijn dat het beleidsproces iets minder snel kan dan een kernproces.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) had gevraagd of de rioolheffing ook aangepast wordt op de feitelijke lozing op het riool; hetzelfde principe als bij de afvalstoffenheffing.

Wethouder Schilderman heeft eind vorig jaar een brief geschreven over de rioolheffing met een aantal verschillende denkrichtingen waaraan te denken is als het gaat om de differentiatie in de rioolheffing vanuit de idee op zoek te zijn naar de toepassing van het principe “de gebruiker betaalt”. Dat zal verder uitgewerkt worden; in de brief staat welke termijn daaraan gehangen is.

2510 EenUtrecht stelde vragen over of er een overzicht is van het bredere sociaal domein; de wethouder zet uiteen dat bij de voorjaarsnota in een bijlage een overzicht is gegeven van de optelsom van het sociaal domein; daarin zijn de hervormingen opgenomen en de concrete bezuinigingsmaatregelen.

Daarbij werd ook gevraagd naar wat dat betekent voor de inwoner; dat is een vraag voor de inhoudelijke vakcommissie.

De wethouder merkt op dat van alle verschillende indicatoren de belastingcapaciteit de meest politieke is van de kengetallen. Uiteindelijk zegt dat iets over de belasting die opgehaald wordt ten opzichte van het gemiddelde. De wethouder merkt op dat te zien is dat Utrecht erg hoog zit. Als het gaat om een maximum is dat een politieke vraag aan de raad.

2520 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) had gevraagd of er voor het college nog een ondergrens zit, 10 of 15%.

Wethouder Schilderman merkt op dat zoals het nu is afgesproken de ondergrens 20% is.

EenUtrecht vroeg naar effectindicatoren; of het stadsbestuur de ambities kan verhogen. De wethouder antwoordt dat dat in de beleidscyclus moet. Met alleen de doelstelling te verhogen, is het bestuur er nog niet.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht toe dat zijn verhaal was dat het wel eens omgekeerd kan werken; dat de klantentevredenheid kan werken als efficiëntiebevorderend. Hij vraagt of de wethouder daarover een opvatting heeft.

2530 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat wanneer de doelstelling en de effectindicatoren verhoogd worden, er niet automatisch meer geld is. Zij ziet het voordeel niet.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) meende in het antwoord van de wethouder te horen dat wanneer het college de indicatoren van de burgertevredenheid verhoogt, dat zou kunnen betekenen dat het meer geld kost om dat te bereiken. Zijns inziens zou dit ook tot besparingen kunnen leiden. Hij vraagt of de wethouder die denkrichting ziet.

Wethouder Schilderman merkt op dat wanneer alleen de doelstelling verhoogd wordt maar het beleid niet en ook de middelen niet worden gewijzigd, zij niet de verwachting heeft daarmee geld te kunnen besparen.

2540 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) licht toe dat wanneer de doelstelling verhoogd wordt, dat betekent dat de organisatie anders met die doelen omgaat. Dat betekent een

andere richting, een andere cultuur, een andere houding in de organisatie; dat kan leiden tot efficiëntie. Dat was zijn vraag.

Wethouder Schilderman herhaalt haar stellingname.

EenUtrecht vroeg naar het onderscheid tussen ambtelijke kosten, externe kosten en uitvoeringskosten in het programma of per cluster van programma's; deze informatie is niet op deze manier beschikbaar. Dat heeft ook te maken met de mate waarin de gemeente zelf uitvoert. Dat zit in de organisatie. Het is ook niet altijd te scheiden; dat onderscheid bestaat niet op deze manier.

EenUtrecht vroeg naar de reserve - de wethouder heeft die beantwoord.

2550 Zij gaat in op de subsidies - daar werd naar gevraagd door Utrecht Solidair. Het college heeft verstrekt alleen subsidies aan activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen in de programmabegroting; en de verantwoording maakt dan ook deel uit van de vaststelling van de subsidie.

In het kader van de hervormingsbezuinigingen gaat het college de subsidieregelingen nog eens bezien. De versterking van het opdrachtgeverschap maakt onderdeel uit van de hervormingen en specifiek de hervormingen van het sociaal domein waar het opdrachtgeverschap ook echt een onderdeel is.

Hiermee rondt de wethouder haar beantwoording af.

2560 Gemiste vragen?

De heer Peters (D66) had een vraag gesteld over het onderzoek of er een roerende zaakbelasting op woonboten te heffen is. Mogelijk is hiervoor meer tijd nodig dan voor de raadsbehandeling.

Wethouder Schilderman had bedoeld te zeggen dat het college in het briefje op zijn minst op terug zal komen.

Verder zijn er geen gemiste vragen.

Tweede termijn

2570 **De voorzitter** vraagt of er nog inbreng is voor de tweede termijn of dat de fracties willen aangeven welke onderwerpen zij op 7 november bij de raadsbehandeling aan de orde willen stellen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) vindt het fijn dat het bestuur nu een stap verder komt met de reserves. Zijn fractie wacht de brief af over het punt over het Investeringsplafond. Mogelijk geeft zijn fractie richting mee.

De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt een rekensom van het college van de impact op de solvabiliteit van het weerstandsvermogen wanneer dat op 1.0 is gezet.

2580 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) zal zeker terugkomen over de klantentevredenheid en misschien komt zijn fractie terug over de splitsing van de budgetten interne en externe kosten.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat er een goed debat is gevoerd over inhoudelijke punten. Hij is heel benieuwd naar de brief van het college over de investeringen en hoe de raad in positie blijft.

Hij is blij met de toezegging op het gebied van de SPUKS of dat de wethouder daarop terug zal komen. Ook daarin zal het bestuur een keuze moeten maken.

Hij hoopt dat er een bondige analyse komt op de Reserves.

De heer Maas (VOLT) sluit zich aan bij de vorige sprekers over de Reserves en het

2590 Investeringsplafond. Hij overweegt iets te doen op de uitvoering, wellicht in overleg met de wethouder.

De heer Claasen (GroenLinks) sluit zich op heel veel punten aan. Hij kijkt uit naar de brief over de havengelden.

De heer Snijder (Student & Starter) sluit zich aan bij de voorgangers behalve bij de laatste zin van VOLT.

Toezeggingen

de wethouder zal

- De raad in Q1 2025 informeren door middel van een raadsbrief over de analyse van de reserves en de onderbouwing van de percentages op basis waarvan de reserves gevuld worden.
- Er is een informele toezegging: dat de invloed of de gevolgen van de brug-, schut- en havengelden ook voor ligplaatsen en woonboten, het Investeringsplafond en de gevolgen van het verlagen van het weerstandsvermogen naar 1.0 op de solvabiliteit.

2600 **Wethouder Schilderman** kondigt aan dat het college met de raad uitgebreid zal spreken over het Investeringsplafond. Wat nu in deze programmabegroting staat, zal verder toegelicht worden in de aangekondigde brief.

2610 In de beleving van de wethouder bestaan allerlei vragen in de raad die iedereen heeft, maar die niet binnen twee weken te beantwoorden zijn; de beantwoording daarvan komt bij de Voorjaarsnota.

De voorzitter schorst de commissievergadering om 00:57 uur tot 10 uur vandaag.